

patrie eternă

Sîntem Aici, ca-n ochiul unui munte:
un cuarț pentru statuile ce vin;
statui-priviri, mișcate și cărunte,
urcînd cum știi părinții la izvoare, lin.

Îmburghezite flori noi nu vom crește,
sub cer electric și sub promisiuni,
căci e, desigur, mult mai românește
să credem nu-n Duminică, ci-n Luni!

Să recapitulăm. A și venit o vreme
din care ne vom trage: bărbați și înviați,
fiindcă miroase-a faptă, a văi puse să cheme
copiii ființei noastre ca martori la Carpați.

Fecundă ploaie, curcubeu de dor,
această patrie, e-un catalog de frați...

DAN MUTAȘCU ■

un farmacist român a inventat medicamentul trezirii din cele mai avansate stări etilice

— Sînteți un farmacist cu faimă se pare,
tovarășe Tiberiu Danciu; la Timișoara o
mulțime de lume știe unde se află «Clinicile
noi» și aceeași mulțime cunoaște și farmacia
cu numărul 200, pe care o conduceți. Nu mi-a
fost deci deloc greu să vă găsesc, dar am
fost chiar sfătuit să vă găsesc pentru că, mi
s-a zis, omul are multe de spus... Am auzit de
asemenea că aveți mai multe rezultate
brevetate, unele chiar aplicate, altele în
curs de punere la punct. Despre ce este
vorba?

DUMITRU GRAUR ■

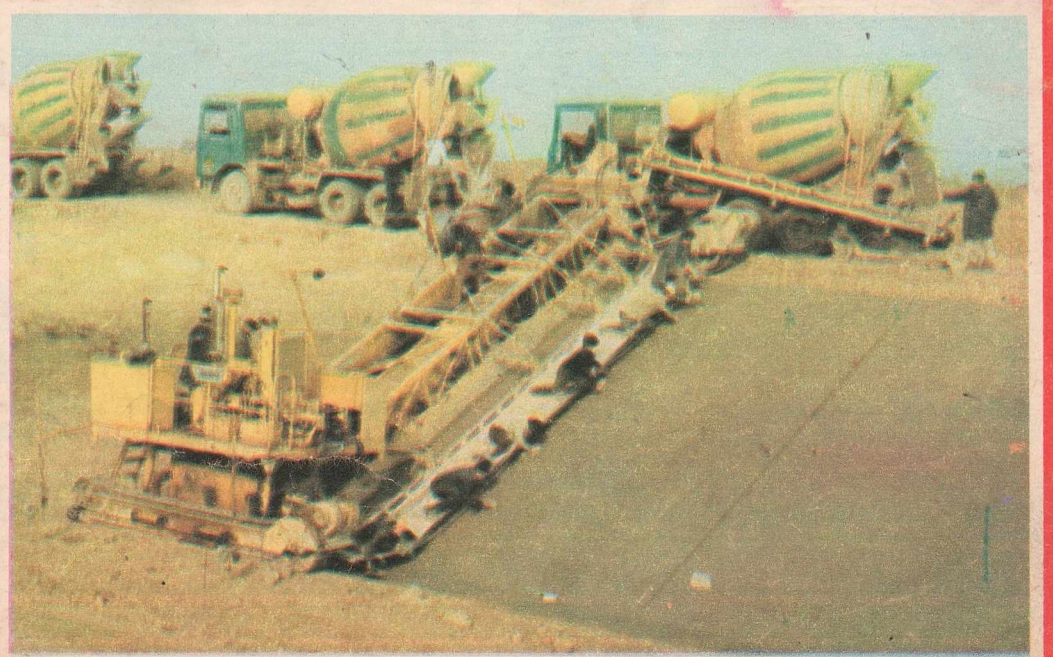
(Continuare în pag. 9)

mari — mici

● Cel mai mare bloc de locuințe din Tîrgu Mureș are
240 de apartamente și 120 metri lungime. Nu din cauza
lungimii au primit cheie 120 cetățeni, ci pentru faptul că
este un bloc nou, aflat în construcție ● La Fabrica de
cherestea și la atelierul de binale din Frasin s-au consti-
tuit brigăzi de combatere a risipei, investite curios, ni se
pare, cu misiunea de a urmări zilnic ce și cît anume se
pierde. Se aude că în curînd se vor înființa și brigăzi
care vor combate risipa ● O bună parte din muncitorii
întreprinderii de utilaje și piese de schimb din Suceava
trec zilnic pe lângă panoul intitulat «De vorbă cu tine în-
suți». Panoul cuprinde de pildă și întrebarea «Ai conștiința
împăcată că folosești integral cele 480 de minute de lucru?»
Foarte bine, dar dacă ne-am lua după titlul panoului, ar
însemna să ne imaginăm curtea întreprinderii plină cu
oameni care vorbesc cu ei înșiși, adică singuri. Sîntem,
desigur, convinși că lucrurile nu stau așa și sugerăm
schimbarea titlului ● Maestrul sportului Mihai Purice
— specialist la săritura în înălțime — a fost declarat al
7-lea sportiv al județului Suceava ● La nici 2 kilometri
de Făget, localitate străbătută de pîrul Vădana, se află
un sat destul de curios structurat. De jur-împrejurul ve-
trei satului există un gard de nuiele, înalt și stufoș. În-
trarea se face pe porți, de asemenea de lemn, care, seară
de seară, se închid. Explicația e simplă, așa cel puțin
susțin locuitorii din sat. În acest fel, afirmă ei, găinile,
gîstele, porcii sau caprele nu pot ieși pe cîmp să strice
holdele. Iată deci un mod aproape straniu de frumos de
a apăra liniștea și avutul în acest veritabil sat-cetate. ●

608756

EUGEN SECELEANU ■

VIITORUL ȚĂRII LA

«Minutat Program de dezvoltare a patriei adoptat de Congresul al XI-lea al partidului, condițiile interne în care ne desfășurăm activitatea, precum și cursul evenimentelor internaționale ne dau temeiul să privim cu optimism și deplină încredere viitorul României socialiste.»

Cu prilejul Anului nou doresc să urez eroicului nostru popor, constructor al socialismului, împlinirea tuturor năzuințelor și idealurilor de progres și bunăstare, noi succese pe calea făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintării spre comunism.» (Din mesajul de Anul nou al tovarășului Nicolae Ceaușescu.)

Vorbim în aceste zile, la începutul ultimului sfert de mileniu, de viitorul unei României care a trecut pragul celui de-al șaselea cincinal cu îndrăzneala și cutezanța novatoare a spiritului revoluționar. Optimism lucid, izvorât din grandioasele realizări ale celor 28 de ani de Republică, profundă încredere într-un viitor pe care ni-l durăm, cărămidă cu cărămidă, cu abnegația și temeritatea ce ne-au scos din anonimatul istoriei. Recentul bilanț al ultimilor cinci ani nu ne oferă numai aride dar revelatoare și spectaculoase statistici, ci și proaspătul chip al României de azi. «Încheiem activitatea anului 1975 și, totodată, a cincinalului 1971-1975, spunea Președintele țării în vibrantul mesaj de Anul nou, cu remarcabile realizări în dezvoltarea economico-socială a patriei, în ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor.» Aureolați de nenumărate izbînzii, dar asumându-ne înaltele responsabilități ale timpului, intrăm într-o nouă etapă, crucială pentru existența noastră pe toate planurile: cincinalul revoluției tehnico-științifice, revoluție a cărei desfășurare va marca toate domeniile vieții economico-sociale. «Mai mult ca oricînd, sublinia secretarul general al partidului, trebuie să acționăm pentru unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii în îndeplinirea sarcinilor de plan, să întărim ordinea și disciplina, să perfecționăm necontenit conducerea și planificarea economiei, să dezvoltăm democrația socialistă, asigurînd participarea activă a întregului popor la conducerea conștientă a țării, la realizarea mărețului Program al partidului de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism.»

Acestei vaste perspective de muncă și creație îi corespunde, pe planul politicii externe, continuarea neabătută a promovării îndrăznețelor principii, menite să ducă la construirea unei lumi a păcii și a colaborării, a unei lumi fără arme, a unei lumi a eticii și legalității. Sub semnul acestor înalte principii ale politicii noastre externe s-a situat și recenta vizită a solilor clasei muncitoare spaniole, a tovarășei Dolores Ibarruri, președintele Partidului Comunist din Spania, și a tovarășului Santiago Carrillo, secretarul general al Partidului Comunist din Spania. Întîlnirea înalților oaspeți cu secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și cu tovarășa Elena Ceaușescu s-a desfășurat într-o atmosferă tovarășească, de caldă prietenie, de stimă și deplină înțelegere, relevîndu-se astfel trăinicia relațiilor de solidaritate militantă și colaborare multilaterală care s-au statornicit și se dezvoltă între cele două partide. Ca o ilustrare a acestor sincere legături, precum și a sti-

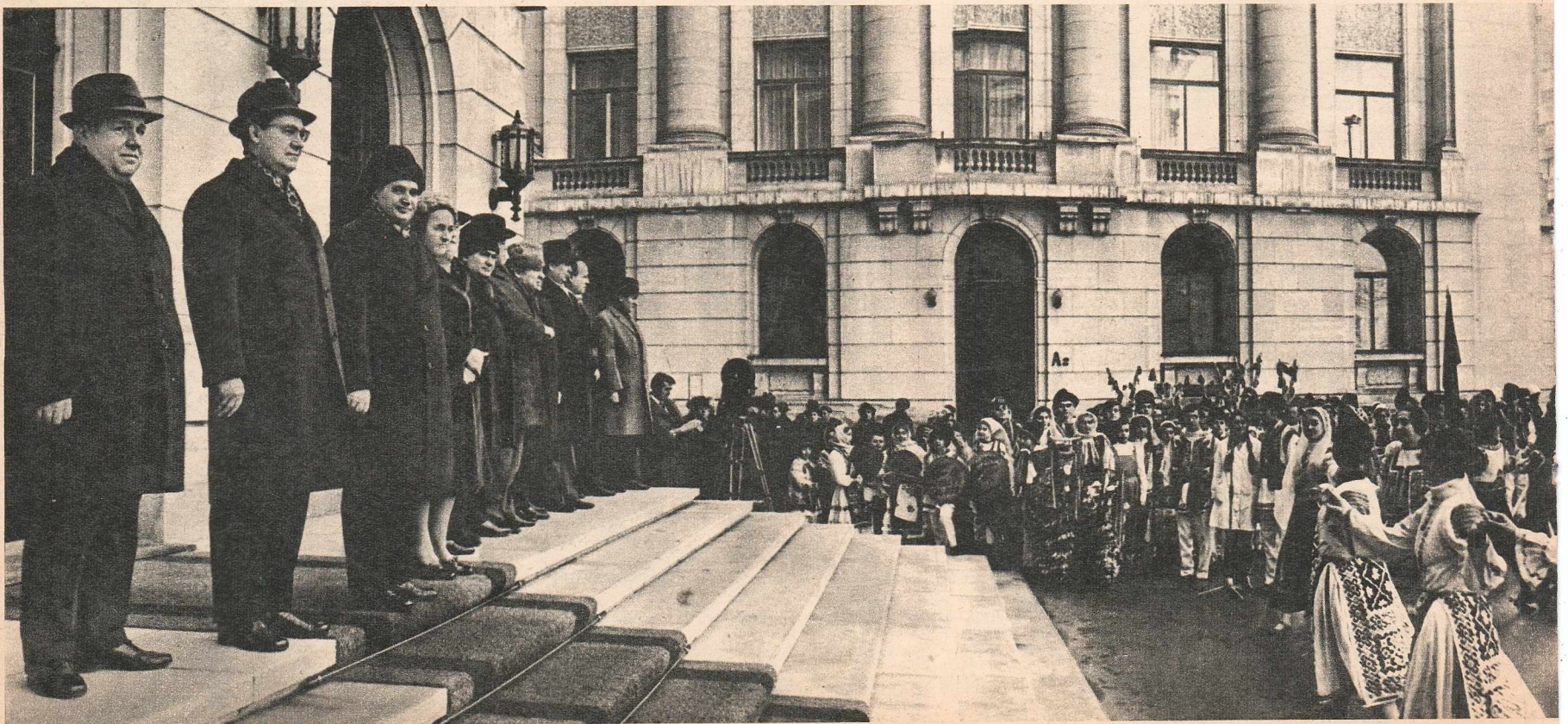

Secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, adresînd mesajul cu prilejul Anului nou întregului nostru popor la posturile de radio și televiziune.

mei și prețuirii pe care partidul și poporul nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu personal le nutresc față de lupta curajoasă a poporului spaniol și față de activitatea revoluționară a președintelui Partidului Comunist din Spania, la 3 ianuarie, la Casa armatei din Brașov, a avut loc ceremonia conferirii ordinului «Victoria Socialismului» tovarășei Dolores Ibarruri, cu prilejul împlinirii vârstei de 80 de ani. «În lupta îndelungată și grea a partidului nostru, a spus în cuvîntul său rostit cu acest prilej președintele Partidului Comunist din Spania, am simțit întotdeauna vie solidari-

tatea Partidului Comunist Român. Am simțit-o în trecut și o simțim și astăzi prin sprijinul permanent al Partidului Comunist Român, solidaritate care unește prin legături indestructibile cele două popoare și cele două partide ale noastre.»

Este prima întîlnire din acest an prevăzută în agenda de lucru a președintelui Nicolae Ceaușescu, an care, ca și precedentii, va fi, desigur, la fel de bogat în contacte internaționale, fapt care va întări în continuare prestigiul României în lume.

ORA CUTEZANTEI

▲ Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și tovarășa Elena Ceaușescu s-au întâlnit, în stațiunea Predeal, cu tovarășa Dolores Ibarruri, președintele Partidului Comunist din Spania, și cu tovarășul Santiago Carillo, secretar general al Partidului Comunist din Spania.

▼ După înmînarea înaltei distincții, tovarășul Nicolae Ceaușescu felicită cu căldură pe tovarășa Dolores Ibarruri.

Sîntem, așadar, la ora începuturilor și așa cum ne-am obișnuit azi pentru noi înseamnă împliniri. Împliniri de visuri, împliniri de gînd și faptă, împliniri de vrednicie sub cuvîntul și pilda celui în care, așa cum spuneau colindătorii:

«...geniul românesc se-ntrupează
Ca-n ghindă stejarul
Ca soarele-n rază.»

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

▲ Tradiționalele urări de sănătate și ani mulți adresate tovarășului Nicolae Ceaușescu, celorlalți tovarăși din conducerea partidului și a statului, de către reprezentanții întregului tineret al patriei.

CINCINALUL CARE A ÎNCEPUT

**laminoriștii de la „republica” întrețin ca pe un foc viu,
ca pe un foc sacru, focul continuu al cuptoarelor**

Mă aflu parcă pe o planetă a focului. De fapt, mă găsesc într-una din halele de laminare a Întreprinderii de țevi «Republica» din Capitală. Am venit aici să cunosc larga deschidere de aripă a acestui nou an, a cincinalului pe care l-am început. Și bătaia este uriașă, pentru că anul 1975 a ridicat ștacheta realizărilor la cota cea mai înaltă pe care colectivul acestei întreprinderi a cunoscut-o vreodată.

Inginerul Ioan Moldovan, 47 ani, de 20 de ani în întreprindere, ardelean de origine, astăzi director general, mă conduce printre munții de țagle și țevi și rețin din vorba lui domoală următoarele: «La începutul acesta de an simțem și noi cu conștiința mai împăcată. Vreau să vă spun că anul 1975 a fost un an al producțiilor record: am realizat o producție suplimentară destul de mare, care adăugată la sporul de producție realizat pe întreg cincinalul ne dă frumoasa cifră de 900 milioane lei. Productivitatea muncii a crescut de la 300 000 lei, la 430 000 lei pe fiecare angajat.» Rezultatul este, într-adevăr, excelent. Întreprinderea «Republica» a devenit astfel una dintre cele mai rentabile din industria Capitalei. În toată existența sa, colectivul acesta nu a cunoscut un rezultat mai bun. Cum a fost obținut?

— Și pe seama unor noi obiective de investiții, de pildă înlocuirea unor mașini uzate fizic și moral cu altele moderne, dar mai ales prin acțiuni de modernizare a majorității mașinilor, prin buna organizare a muncii și prin efortul oamenilor. Alt factor deosebit de important după mine, cu mare influență în depășirea sarcinilor de plan, a fost procesul intens de modernizare a producției. Adică, specialiștii întreprinderii s-au preocupat mai mult decât în alți ani de perfecționarea unor tehnologii. Am apelat în primul rând la propria noastră gândire, și mult mai puțin la licențele din afară. Astfel, au fost elaborate tehnologii moderne pentru fabricarea materialului tubular destinat construcției agregatelor energetice cu parametri ridicați de funcționare, tehnologii pentru obținerea țevilor necesare forajului la mari adâncimi, diverse alte țevi necesare economiei noastre naționale. Ca director, pot în sfârșit afirma că întreaga producție de material tubular, care se execută la Întreprinderea «Republica» la ora actuală, este conformă cu standardele de uz internațional. Este o realizare de mare importanță, deoarece pe lângă faptul că am putut reduce importul de țevi, simțim în măsură să exportăm produsele noastre în peste 20 de țări ale lumii.

Inginerul Adrian Pleșa, 45 ani, mă conduce acum spre schimbul I al secției a II-a de laminare. E un om vorbăreț, cunoaște foarte bine rostul de amănunt al întreprinderii și eu îl întreb de unde vine în București. Îmi răspunde mai mult aluziv printr-un vers dintr-un cântec: «Dimboviță apă dulce...», ceea ce vrea să însemne că inginerul Adrian Pleșa este get-beget bucureștean. Mă conduce în secția a II-a, să cunosc oamenii din brigada a II-a, condusă de maestrul Ion Petcu, care au dat prima producție pe acest an: o producție în opt ore, cu 100 de bucăți mai mult de cât prevedea norma. Cu toate

acestea, primul record al anului care a început a fost stabilit de cei 42 de laminoriști din brigada condusă de maestrul Gheorghe Giugaru, care au laminat în opt ore nu mai puțin de 747 tone de țevi. Întru în cabina de comandă a cuptorului rotativ de la linia de șase țoli și stau de vorbă cu fochistul Ștefan Alexandru. Are un băiat de opt ani și o fetiță de doi ani și jumătate. În seara de Anul nou i-a sărutat pe frunte, le-a urât să crească mari, și-a sărutat și soția și a plecat la laminor. A intrat în cabina de comandă în care se află și acum și a supravegheat și a întreținut toată noaptea aceea în care un an se întâlnește cu altul, a întreținut ca pe un foc viu, ca pe un foc sacru, focul continuu al cuptorului.

— Când se stinge focul aici?
— Numai odată pe an, pentru revizie.
— Și ce se întâmplă atunci mai deosebit?
— Ne «surzesc» urechile de prea multă liniște.

Un alt laminorist care în noaptea Anului nou a întreținut focul cuptoarelor se numește Marin Dinu. Este șef de echipă, are 32 de ani, elev la școala serală de maștri. De 13 ani lucrează la întreprindere, de tot atâția ani veghează vatra inelară a cuptorului, ca pe o vatră de piine.

— Câte țagle scoți din cuptor în opt ore Marin Dinu?

— În medie, dacă nu avem opriri accidentale, o mie. Dar noi,ăștia din brigada lui Tașcă Mihalcea, am scos și 1 200 de țagle. A fost un mare record.

— Câte mișcări faci ca să scoți din cuptor 1 200 de țagle?

— Păi, dacă la o țagă fac cinci mișcări, la 1 200 de țagle fac 6 000 de mișcări.

De curind însă maestrul Gheorghe Rus, 45 de ani, minte ageră, a conceput și realizat o instalație de funcționare automată a mecanismelor de deservire a cuptorului, cu ajutorul căreia oamenii pot să comute sistemul pe automat și să lucreze și singuri. L-am căutat pe maestrul Rus și l-am întrebat dacă în anul 1976 mai are vreo inovație: «Am terminat de curind un dispozitiv de mecanizare a operațiilor de introducere și scoatere a dopurilor de laminare la angrenajul «duo». Imaginați-vă că aici, în opt ore, doi laminoriști ridică de circa 3 000 de ori o piesă de 20 de kilograme. Efortul este uriaș. Am vrut să le ușurez colegilor mei această muncă și am reușit. Dispozitivul este gata, iar duminică, 11 ianuarie 1976, la prima oprire a laminorului pentru revizie, trecem pe automat. Vă dați seama cât o să se bucure oamenii?»

Nu-i mai răspund maestrului Rus, dar îmi dau seama și îmi vin în minte vorbele secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care, adresându-se specialiștilor, tuturor aceluia care cu mintea sau brațele lor făuresc bunuri materiale, îi îndeamnă ca sporurile de producție să fie obținute nu prin sporirea efortului fizic, ci prin punerea mai mult în valoare a fondului de inteligență de care dispune fiecare unitate economică. Aici, la Întreprinderea «Republica», acest îndemn a devenit o realitate.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

un an bun se cunoaște de dimineață

Dimitru Presură, maestrul la meaj și secretar al organizației de partid din Întreprinderea de articole de sticlă «București», cea mai mare fabrică de acest gen din țară, n-a petrecut noaptea Anului nou îmbrăcat în costum și cu cravată roz la gît, ci în salopetă. De veghe la facerea sticlei. Regior cu mină și ochi de ceasornicar, cum îl caracterizează directorul unității, inginerul Grigore Togan, Presură n-a simțit prea exact cind s-a trecut dintr-un an în celălalt, s-a gândit o clipă să dea un telefon acasă, la un număr care începe cu 43, după centrala care deserv

vește bulevardul Șulea, să vorbească măcar cu cel mai mare din cei patru copii, apoi s-a uitat cu treaba și a uitat, zorind de colo pină colo și punind umărul la greu. Pentru amatorii de întimplări senzationale, noaptea Anului nou n-ar fi un subiect prea fericit la I.A.S.B., intrucit aici nu s-a petrecut nimic iese din comun, nici în schimbul lui Dimitru Presură, nici în următoarele, programate în cursul zilelor pentru alții libere, în care bucureștenii s-au ocupat mai mult cu odihna, cu tablele și cu vizitatul rudelor.

Cînd scriu nimic senzațional, mă gîndesc

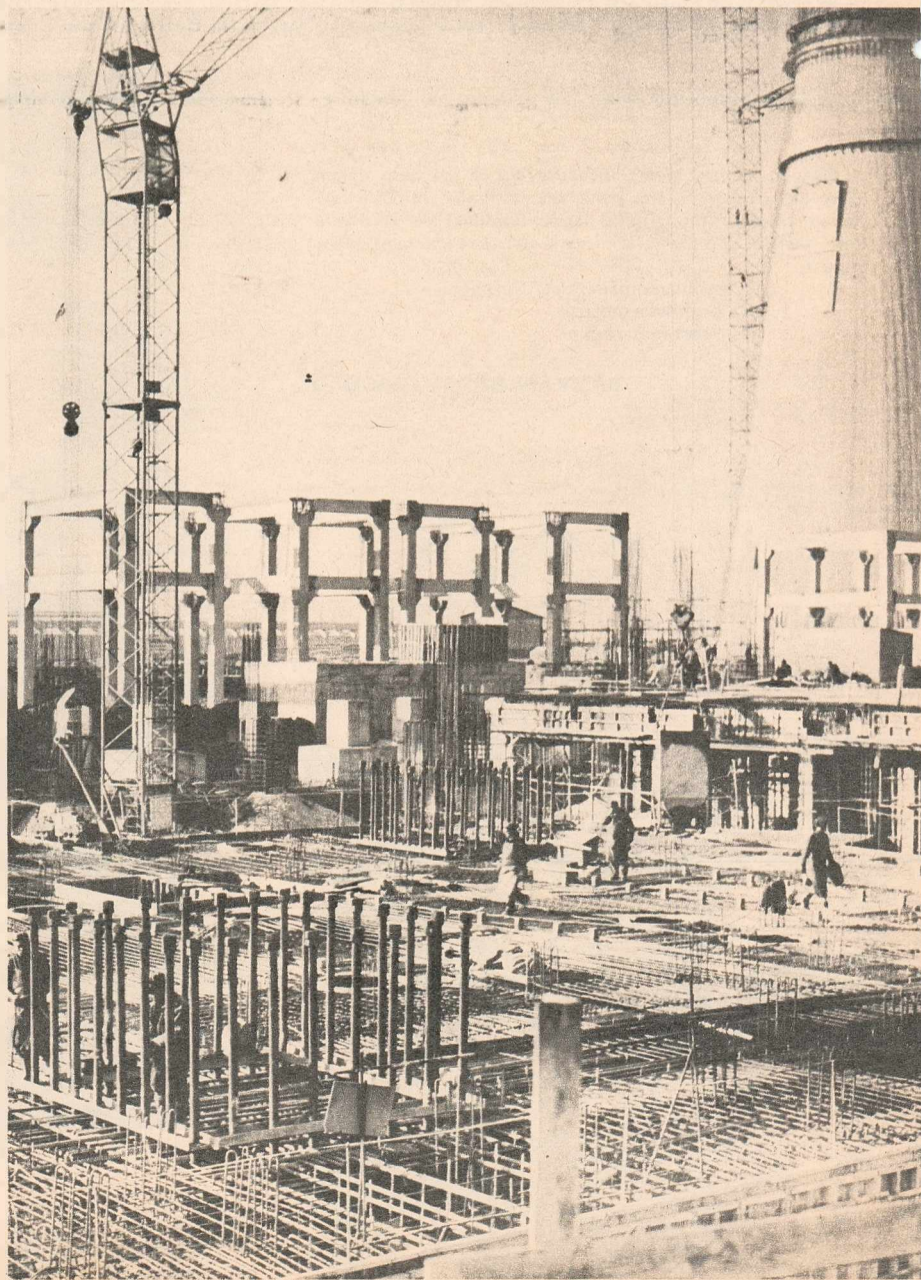
ca munca, susținută și perseverentă, nu mai înseamnă de mult ceva neobișnuit pentru comuniștii de la I.A.S.B., întreprindere care a încheiat cincinalul cu fruntea sus și cu aproape trei luni înainte de termen, reușind produse de cea mai bună calitate, al căror renume a depășit de ani de zile granițele României, ajungînd pe toate continentele și în țări cu bogată tradiție industrială, ca R.F. Germania, Statele Unite, Canada și așa mai departe. Aici, pe bulevardul Ion Șulea, la o aruncătură de băț de casa lui Dumitru Presură, primele zile ale anului au însemnat și primele succese în muncă, producția perioadei respective depășind cu un sfert de milion de lei prevederile planului și anunțînd un început de cincinal ambițios și mîndru. Dotată cu multe instalații moderne, capabile să stea pe picior de egalitate cu cele din țările cu tehnică avansată, fabrica va continua să se extindă și să se îmbogățească, mecanizînd și autoutilînd, diversificînd producția, prin introducerea de noi sortimente, servicii de comot, vase de flori, decoruri inedite pentru pahare suflate, căutînd să producă cit mai mult pe fiecare metru patrat de spațiu industrial, veghînd ca totul să meargă bine la cele opt cuptoare cu foc continuu, între care patru nu s-au stins de mai bine de o mie de zile.

Dacă în cele patru zile, pentru alții libere, au lipsit, ca să respectăm adevărul, opt oameni de la lucru, navetiștii care n-au putut sau n-au vrut să vină la timp la fabrică, în schimb, mult mai mare a fost numărul celor care au zăbovit la cuptoare după program

sau care au trecut pragul unității fără să aibă vreo obligație, chemați aici de pasiunea pentru muncă și de fidelitatea față de colectiv. Deși a avut febră și concediu medical în toată regula, inginerul Togan a petrecut cele patru zile mai mult la fabrică decât în pat, cutreierînd secțiile, zăbovind mai ales la cizelură, cu un ochi la cuptoare și cu unul la mercurul termometrului, pe care l-a ținut tot timpul în buzunarul de la piept, ca să se convingă — cum glumește — că, în ciuda realității, se simte din ce în ce mai bine și n-are ce căuta sub plapumă. Asemenea lui au stat cu privirea trează și mintea limpede toți oamenii fabricii, maștrii Dumitru Culiță, Ștefan Recu, Gheorghe Beznea sau Vasile Diaconu, inginerii Cristian Dumitru, Cornel Litera, Paul Marinescu sau Victor Mocanu, ei și ceilalți lucrători ai întreprinderii, decizi să transforme în realitate planurile cele mai ambițioase, deprinși să muncească numai după orarul nevoilor fabricii și convingși — după străvechea înțelepciune a acestui popor — că ziua bună a unui an se cunoaște de dimineață.

Zorile lui 1976, an care deschide perspectiva luminoasă a unui nou cincinal, au însemnat la I.A.S.B., pe platforma industrială a Duceștilor, la o margine de București, o producție suplimentară de un sfert de milion de lei, bilanț care, împlinit numai în patru zile, îl scutește pe reporter de alte comentarii și, desigur, de găsirea celor mai nimerite superlative.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Încredere și optimism în largile perspective de creație, progres, prosperitate pe care le deschide întregului popor cincinalul revoluției tehnico-științifice. Factorul hotărîtor: omul, cu sîrguința, responsabilitatea, visurile sale.

intr-o zi normală, în fața a trei strunguri normale, discutăm despre senzațional

Ziua întâi, anul întâi în noul cincinal a fost senzațională la Secția mecanică 6 a Întreprinderii «1 Mai» din Ploiești.

Va zîmbi inginerul Nicolae Tomescu, șeful celei mai tinere secții a gigantului ploieștean, cînd va citi aceste rînduri de introducere și va ofta: «I-am spus ziaristului că la noi senzaționalul este ceea ce nu se vede. Și el, ziaristul, o ține într-ale lui, ca să iasă frumos la gazetă.» Fiți liniștiți, tovarășe inginer, cred că v-am înțeles foarte bine.

— Iată senzaționalul nostru: acest strung.

— Mi se pare foarte obișnuit. O fi avînd niscaiva dispozitive ingenioase ascunse în el? Rodul imaginației creatoare, al căutărilor nocturne ale unui fruntaș în producție, care, în loc să doarmă, desena și care...

— Aș! Este un strung obișnuit, cum îi spune și numele, SN-800, adică strung normal, tipul 800. Dealtfel, nici măcar nu funcționează: abia azi, 5 ianuarie, i se cimentează fundațiile, va intra în funcțiune peste două-trei zile. În trei schimburi. Îl vom inaugura împreună cu aceste două SN-uri alăturate, vom tăia panglica.

— Și ce găsiți senzațional în asta? Merită să tăiați panglica, după cum spuneți dv. pentru un strung obișnuit?

— Sigur că da. Chiar dacă panglica nu va exista decît în imaginația noastră. Merită, fiindcă este un lucru cu adevărat senzațional. Să vă explic.

Și așa am aflat nu numai povestea unui strung, ci a întregii Secții mecanică 6, secție de dimensiunea unei fabrici, încorporînd o mare investiție și care este dată în folosință din mers, practic, mașină cu mașină.

În mod normal, construcția unei unități de asemenea anvergură se realizează astfel: proiectul elaborat de un institut de specialitate — în speță, Institutul de proiectări construcții metalurgice (I.P.C.M.) — este încredințat de beneficiar — în cazul nostru, «1 Mai» Ploiești — spre executare unui trust de construcții-montaj. Să presupunem că acesta își îndeplinește sarcina în mod exemplar. Cînd halele s-au ridicat, acoperișul a fost pus și ultima mașină s-a văzut implîntată la locul ei, se taie panglica, eventual se rostește un discurs și secția începe să producă. Cu Mecanica 6 s-a procedat altfel: la fel ca alte cîteva unități din cadrul întreprinderii ploieștene, ea a fost construită în regie proprie. Cu alte cuvinte, beneficiarul, «1 Mai», a construit-o cu forțele sale, bineînțeles pe baza proiectului I.P.C.M., obținînd

astfel cel puțin două substanțiale avantaje. Pe de o parte, întreprinderea, care deține astfel toate hăturiile în mîinile sale, s-a putut concentra asupra celui sau acelor obiective în construcție pe care le socotea de primă importanță pentru realizarea planului global de producție. Pe de altă parte, a fost exclusă o verigă intermediară, ipoteticul trust de construcții-montaj, care s-ar fi ghidat, normal, după propriul său plan de producție și proprii-i ordine de priorități, Mecanica 6 nereprezentînd pentru el decît unul din obiectivele planului. Or, construcția în regie proprie a făcut posibilă punerea eșalonată în funcțiune a capacităților de producție, fără a se mai aștepta tăierea panglicii ceremoniale și discursul inaugural.

În ziua în care ne aflăm noi la Mecanica 6, în hala de uzină continuau lucrările de amenajare la sistemul de ventilație, la instalațiile electrice, la platforma de deservire a halei, în timp ce în paralel se montau mașinile noi, între care cele trei strunguri mai sus-amintite, și tot în paralel se muncea normal, deci în trei schimburi, la mașinile deja montate.

Fără construcția în regie proprie o asemenea performanță ar fi fost de neconceput. «Nici un executant din afară — observă inginerul Tomescu — respectiv nici un trust de construcții-montaj, nu și-ar fi putut permite luxul să accepte începerea lucrului la un grup de mașini într-o parte a secției în timp ce în cealaltă se migălește încă la circuitele electrice. Eu numesc senzațional a construi, a da în folosință, fie și parțial, și a face deci productivă o investiție impresionantă pe parcursul unui singur an. Vă asigur că și specialiștii care ne-au vizitat sînt de aceeași părere. De fapt, nici măcar un an. La 15 ianuarie 1975, cînd, numit șef al viitoarei secții, am venit pentru prima oară pe locul unde ne aflăm acum, erau aci doar șapte gropi și un stîlp aplecat într-o rină. Azi, 5 ianuarie 1976, Mecanica 6 dă producție pentru trei subsansamble-cheie ale instalațiilor de foraj care au dus dincolo de fruntariile țării bunul renume al Întreprinderii «1 Mai» Ploiești. Producem troluri, structuri metalice pentru turle etc., conlucrăm la fabricarea de prototipuri, deci la cele mai pretențioase utilaje, într-un domeniu de înaltă tehnicitate a construcției de mașini. Și în fiecare zi tăiem cîte o panglică. În închipuirea noastră. V-am spus, doar, că senzațional este ceea ce nu se vede.»

LIONEL NIȚESCU ■

i.e.a. (sau f.e.a.) — unitate fără concurență pe plan național — a început 1976 cu șase luni mai devreme

Întreprinderea de elemente pentru automatizări (I.E.A.) se mai cheamă totuși și F.E.A. — așa cum scrie pe firma de afară, așa cum a rămas și «marca fabricii», înscrisă pe fiecare produs propriu — și asta pentru că denumirea veche este încă o marcă internațională oficial înregistrată la Geneva, cunoscută cu alte cuvinte. În vreme ce I.E.A. ar putea însemna și International Electric and Automatic, coincidență care ar fi putut aduce cu sine o grămadă de neplăceri.

F.E.A. sau I.E.A. interesează la urma urmei mai puțin — mai ales că întreprinderea rămîne deocamdată fără concurență pe plan național în privința produselor sale, deosebit de specializate, numite la modul general elemente pentru automatizări. Astfel de elemente sînt necesare oricui vrea să stăpînească un proces industrial prin care se vehiculează presiuni, nivele, debite și așa mai departe. Acum un deceniu, atunci cînd întreprinderea a început să producă întregul proces tehnologic era copiat după licența japoneză Hokushin. Începînd însă din 1976, în urma activităților susținute de cercetare și proiectare din sectorul propriu, la care s-au adăugat cele ale Institutului de proiectare pentru automatizări, în producția întreprinderii intră aproape în exclusivitate pro-

duse de concepție românească, la care se adaugă, cam o zecime, produse asimilate după o licență străină.

Este totuși destul de dificil să vorbim despre felul în care începe noul an la Întreprinderea de elemente pentru automatizări fără a aminti despre pregătirea producției cu mult înainte, mai exact încă de la încheierea înainte de termen a cincinalului anterior — adică de la data de 10 iunie 1975. S-a hotărît atunci abordarea planului pe 1976 și pentru că lipseau oarecum comenzile de la beneficiari (o treabă care intră în competența centralei de resort), printr-o inițiativă a organizației de partid a serviciilor tehnice, oamenii întreprinderii au luat drumurile țării stînd de vorbă direct cu beneficiarii, studiind direct piața de desfacere, cercetînd deci nevoile locale, mai cu seamă în privința unor produse care pînă nu demult se importau.

Ca prime măsuri organizatorice s-a hotărît redistribuirea personalului întreprinderii pe secții de producție — prin diminuarea numărului de lucrători în secția de asamblare, recalificarea lor și încadrarea în secția de prelucrări mecanice — apoi, de curînd, s-a încheiat operațiunea de contopire a colectivelor tehnice de cercetare și proiectare din

întreprindere și din cadrul Institutului de proiectare pentru automatizări, formîndu-se astfel un colectiv nou, puternic, cu o coordonare unitară și un sediu unic. Se apreciază că un asemenea colectiv este capabil să fie mereu cu un pas înaintea producției, întreprindînd continuu flacăra înnoitoare a revoluției tehnico-științifice în întreprinderea pe care o deservește. Între noile produse care au intrat în fabricație doar cu puțin în urmă sau vor fi în curînd fabricate trebuie să amintim astfel calculatorul de proces (primul din această serie se află acum în probe tehnologice, urmînd a fi livrat fabricii de ciment de la Hoghiz), cele trei traducătoare noi (de presiune, debit și nivel — produse care s-au asimilat în numai 4 luni de zile,

nimic extraordinar — doar că s-a muncit

«Confluența a două cincinale» a trecut cam pe neobservate printre muncitorii schimbului 3 ai cunoscutei întreprinderi clujene Carbochim. Ce să-i taci? Între secunda 59 a orei 23 din ziua de 31 decembrie a anului încheiat și secunda 01 a minutului 01 din ziua de 01 a primei luni a anului început, la Carbochim nu prea s-au petrecut lucruri deosebite. Doar că s-a lucrat. S-au preparat niște piese, s-au finisat altele... Mă rog, s-a lucrat, așa cum s-a lucrat în toate cele 31 536 000 de secunde ale anului scurs: non-stop. Non-stop și pe nesimțite s-a trecut și din cel de-al cincilea în cel de-al șaselea cincinal, cu urări de «La mulți ani» abia auzite în zgomotele unei uzine în mers.

și cred că nu numai noi ne mindrim cu un asemenea rezultat

La «Tricodava», acest cu adevărat transatlantic al tricotașului românesc, în prima zi de muncă a anului 1976, adică luni, 5 ianuarie.

— Deși mai sînt aproape trei ore pînă la terminarea primului schimb, nu posed totuși datele concrete ale producției, adică cifrele. De ce? Pentru că, în primul rînd, nu le-am cerut. În al doilea rînd, am bătut astăzi de trei ori, în lung și-n lat, toată întreprinderea, așa că am văzut cu ochii mei felul în care se desfășoară activitatea acestei prime zile. Și-n al treilea rînd, comunicîndu-mi-se încă de la prima oră o prezentă de sută la sută, mi-am rezervat, ca să zic așa, o surpriză. O astfel de zi de muncă senină, și la propriu și la figurat, nu poate fi altfel resimțită decît ca un debut promițător în realizarea tuturor speranțelor noastre. Care sînt aceste speranțe? Să redevenim o unitate fruntașă a sectorului de tricotaș, iar produsele noastre să fie tot mai solicitate, astfel încît fiecare al treilea cetățean al țării să poarte un produs al «Tricodavei», raport pe care eu sînt convins că-l vom depăși. (Gheorghe Dumitru, directorul întreprinderii).

Lucia Cotea, președinta comitetului sindical, îmi spune că deși sîntem în 5 ianuarie, dînsa încă mai lucrează pe post de «Moș Gerilă cu sacul plin de daruri» și drept exemplificare îmi arată o sumedenie de pachete.

— Au mai rămas 50 de pachete din cele 3000 cite am împărțit la serbarea pomului de iarnă. Programul artistic a fost susținut de copiii de la creșa și grădinița întreprinderii și pot spune că spectatorii, copiii și părinții, au stat cu sufletul la gură și au aplaudat de li s-au tocit palmele. Sigur că da, dumnea-voastră vreți să scrieți numai despre prima zi de muncă, dar eu țin totuși să vă spun că peste 2000 dintre fetele noastre și-au petrecut revelațiunea la munte, alte cîteva sute de fete au fost prezente la marele carnaval al tinerilor din tot Bucureștiul, la Pavilion, iar altele au răspuns la invitația băieților de la «Vulcan». Și acum să trecem la partea a doua, prima zi de muncă. Toată lumea e odihnită, e liniște, se muncește cu tragere de inimă, n-avem absenți și în oricare dintre secții veți merge veți constata că prima zi de muncă înseamnă și un prim succes, adică

în vreme ce timpul «normal» ar fi fost de circa un an!), apoi echipamentele pentru comanda numerică a mașinilor-unelte (așa numitele NUMEROM — de la *numeric românesc*), automatele pentru dirijarea circulației rutiere, termocuplele pentru sticlă și așa mai departe. Desigur, alte o mulțime de inițiative valoroase sînt de așteptat, întrucît, am aflat, inventatorii și inovatorii întreprinderii, ale căror noutăți se aplică direct în producție, primesc din partea conducerii în primul rînd o frumoasă scrisoare de mulțumire, bună de pus în ramă, iar copia acestei scrisori rămîne la dosarul personal al fiecăruia.

DUMITRU GRAUR ■

Presupun că la încheierea schimbului, nici Ion Cristea, nici Gheorghe Popa, nici Ilie Porumb, nici Grigore Căpraru, nici Petru Maer, nici August Fărăgău și care or mai fi fost în acel schimb 3 n-au rămas datori noului an paharul de vin statornicit de tradiție. Asta rămîne totuși doar o presupunere. Ceea ce este sigur este că după trei zile din '76, din mîinile lor harnice au ieșit primele cîteva sute de tone de pietre de polizor, electrozi de baterie și electrocorindon... Cîteva sute de tone doar, dar care vor prinde bine la viitoarele bilanțuri. *Fugit irreparabile tempus*. Da, așa e! Chestia e: ce rămîne în urmă?

E. DASCĂLU ■

depășirea primelor norme. Păcat că nu o puteți întîlni pe Cecilia Dan. O față excepțională! De ce nu o puteți întîlni? Pentru că lucrează în celălalt schimb, al ingineriei Ecaterina Dușa. Acum, de dimineață, lucrează schimbul ingineriei Nicoleta Stoica. Îi relatez ingineriei Stoica, șefa atelierului de confecții cotoan, aprecierile pe care președinta sindicatului le-a făcut la adresa Ceciliei Dan. O întreb dacă și-n schimbul dînsi sînt asemenea oameni.

— Eu aș spune că-n schimbul nostru sînt mai mulți, adică mai multe asemenea ajutoare de maistru. Putem vorbi despre Constanța Cezar, Elena Buga sau Florica Grosu.

— Cum și cu ce s-a început prima zi de muncă?

— Prima zi a început atît de firesc, încît la un moment dat am avut impresia că doar ieri am plecat din atelier. Am început un model nou, un scampolo pentru Canada, continuăm o comandă din Australia, niște jachete și cămăși, și sîntem pe cale să terminăm o uriașă comandă de cămăși din poliester pentru U.R.S.S. Știm că de săptămîna viitoare vom trece la niște scampolouri pentru S.U.A., Anglia, Cehoslovacia și R.F.G.

Ne oprim în dreptul Floricăi Grosu, îi dorim la mulți ani, aflăm că și-a petrecut revelațiunea în familie, cu soțul, care și el tot la «Tricodava» lucrează, și că l-au așteptat pe fiul lor, muncitor tot la «Tricodava», care a venit de la petrecere abia spre dimineață.

— Ce să spun despre prima zi? Dacă n-are avea acest înțeles mai deosebit, aș spune că este o zi ca toate celelalte. Pînă acum, la ora 13, am terminat 420 de jachete, iar pînă la terminarea schimbului vom ajunge pînă la 500 de bucăți. Cu alte cuvinte chiar din prima zi am trecut peste norma de 400. Și cred că nu numai noi ne mindrim cu un asemenea rezultat. În ceea ce privește fetele pe care eu le îndrăgesc cel mai mult, se numesc Maria Mandache și Dumitra Doda. Le-am numit și știu bine că-mi aprind paie-n cap, că mai sînt și altele, aproape la fel de pricepute și harnice, dar ce să fac, aștept și eu un alt prilej cînd aș dori să fiu obligată să spun că toate cele 39 de fete ale mele sînt la fel de bune.

VICTOR NIȚĂ ■

Șirineasa

un sat care a așteptat lumina

Fotografii de ELENA GHERA ■

De la Râmnicu-Vâlcea, pe șoseaua ce duce spre Drăgășani, am fi putut ajunge ușor, abătându-ne la un anume loc spre dreapta, spre munți, la Șirineasa. Am fi putut ajunge la fel de simplu pe drumul oilor, pe cărări confidentiale, prin strămtorile muntelui Căpăținei, despiciind cu pasul sau călare pădurea Văii Împăratului, care hotărânicește satul spre miez-noapte. Am fi putut ajunge și pe drumul cărturăresc al reconstituirii etnografice, urmărind harta migrației costumului popular muscelan («săliștean»), care-și are aici unul din scaunele de nouă întemeiere.

Am preferat un alt drum — drumul luminii.

Am făcut deci un prim popas pe șantierul hidrocentralei de la Băbeni — unul din marile șantiere ale sistemului hidroenergetic al Oltului — aflat la o zvirlițură de băț de sat. Privești clasică de șantier: excavatoare, buldozere, camioane, barăci, oameni în șube, oameni suflându-și în pumni, oameni strigându-se cu voci răgușite de ger sub un cer de un gri lăptos, de culoarea perlei, cerul Oltului scufundat în iarnă, totul gravitând în jurul unei gigantice excavații, cu dimensiune și relief convulsat de fund de mare, în adâncimea căreia se va încastra viitorul baraj. Undeva, în față, dincolo de fundul de mare secată, apele Oltului, vuid etern sub cerul pe care peste puțin îl vor părăsi, strămutându-se pe o nouă albie. În spate, stâlpii unor linii de înaltă tensiune, porniți în defilare spre Șirineasa, spre munți.

Stâlpi stingheri, stâlpi singuratici, încă nelegați între ei prin fire electrice. Stâlpi muți, așteptând portativul firelor, ca să înceapă să cînte sub fulgerele luminii. Stâlpi abia plantați, ca niște prime semne de exclamare ale «civilizației energiei» ce va porni în curînd către munți.

Am luat-o spre Șirineasa pe urmele acestor stâlpi, conduși de ei.

Șirineasa (3 000 de locuitori, cinci sate) este ultima comună a Vâlcei în care lumina electrică încă n-a pătruns. Au pătruns deocamdată în ea doar stâlpii.

N-a pătruns încă lumina, ne spune primarul (care are pe masă, la primărie, o frumoasă lampă cu petrol, împodobită cu filigrane de flori metalice), dar va pătrunde în scurtă vreme. Totul e pregătit, stâlpii sînt înălțați, firele-s trase (nu, nu e vorba de stâlpii înaltelor tensiuni, satul se racordează nu la ei, ci, deocamdată, la linia din șoseaua Râmnicu-Vâlcea-Drăgășani), lumina deci va veni, e doar o chestiune de zile. N-a pătruns pînă acum, mai adaugă, fiindcă aici, la Șirineasa, au fost multe, foarte multe altele de făcut, mai importante chiar decît lumina, oricît de straniu sună la ureche o asemenea vorbă, că sînt lucruri pe lumea asta mai importante decît lumina. Comuna asta a Șirineasăi a avut o zestre puțină, o moștenire puțină, foc de săracă, foc de scumpă.

La o zvirlițură de băț de Șirineasa — satul care așteaptă lumina — se sapă fundațiile unuia din marile baraje ale Sistemului hidroenergetic al Oltului.

Sigur, există o istorie, comuna e pomenită într-un hrisov al lui Constantin Brâncoveanu, dat la 1625, dar de la piscul de strălucire al unei asemenea pomeniri și pînă deunăzi se întinde o pantă pe care totul curgea la vale, așezarea cu toate ale ei, cu pămînt, cu vite, cu oameni, într-un fel de declin obscur, ca și o curgere de grohotișuri, din care-i greu să mai alegi strălucirea sau piatra teafără a istoriei. Sat de clăcași ai minăstirii Hurezu, împroprietăriți de Vodă Cuza, ruinați apoi de boieri, de dijme, rușfaturi, biruri, păstrînd ca unică avuție și unică temeinicie a lor pe acest pămînt doar cinstea sufletului și un fel de cerbicie în a păzi, în viața satului și a obștei, pe cît cu puțință, dreptatea. La muzeul din

Un sat străvechi, în care noutățile vremurilor mai prospete încep să coloreze tot mai adînc peisajul.

Rm. Vâlcea se află, într-o vitrină, vechea pecete a obștei, anterioară lui Cuza. E o pecete rotundă de alamă, spartă în trei bucăți. Trei oameni din sat, aleșii comunității, păstrau fiecare cîte o bucată, nici un act și nici o decizie nefiind valide fără ștampila rotundă, deci cu acordul deplin al celor trei, ca expresie a voinței obștei. Dar acestea se întîmplau într-o lume în care lumea nu se grăbea. Dacă unul din păstrătorii sigiliului lipsea din obște, fiind plecat cu oile peste munți, prin coclauri îndepărtate, hrisoavele ce trebuiau întocmite se amîneau, îl așteptau, pînă cînd, dinspre miez-noapte, se auzeau coborînd turmele lui, cu toaca talăngilor, unic ornic al existenței, risipindu-se peste o lume încremenită, adamică, peste răbdarea și negraba unei lumi din care oamenii, tînjind, nu se puteau desprinde. Dar apoi lumea a început să se grăbească.

Au fost multe, foarte multe de făcut, înainte de a se săpa gropi și de a se doborî din pădure copaci pentru stâlpii electrici. A trebuit, înainte de toate, ca oamenii să trăiască mai bine, să mînce mai bine. A trebuit să se treacă, simbolic vorbind, de la mîlaiul dospit, supremul deliciu al praznicelor și sărbătorilor de demult, la gustul necunoscut pe-aici cerului gurii, al cozonacului și al dulceturilor. Au trebuit ridicate nu una, nu zece, ci multe zeci de case noi, pardosite nu cu pămînt, ci cu lemn de stejar, spoite nu cu pămînt, ci cu var bun sau vopseluri scumpe. Pentru asta, a trebuit întemeiat C.A.P.-ul, a trebuit să înceapă apoi marea muncă și marea luptă pentru sporirea avutului obștei. A trebuit să se treacă de la plugul cu grîndeul de lemn, de la grapa de mărăcini, de la semănatul pămîntului, pe timp ploios, cu călcîiul, la tractor, la combine, la îngrășăminte chimice. Au trebuit construite serele C.A.P.-ului (17 hectare de sere și de solarii), au trebuit dezvoltate pomicultura (267 hectare de meri, peri și pruni), zootehnia (specializată acum în juninci pentru reproducere, ce se livrează în tot județul), a trebuit, înainte de toate, știință, cunoaștere. Deci a trebuit să se treacă de la vechile ritualuri ale invocării belșugului, de la litanii cu torțe aprinse din coji de cireș, în nopțile de lăsată secului, chemînd duhul proniei, la o inițiere în niște secrete noi, de loc simple, nelăsînd să se filtreze comod indolența sau graba printre parametrii încurcați ai agrotehnicii. Pentru asta, au trebuit construite școli (trei școli noi), un cămin cultural (cu o sală de șase sute de locuri), a trebuit ca arhaica moară de apă a satului, veche de peste un veac, comandată de bătrînul morar poreclit nu se știe de ce «Pantof», să suporte nerușinata cerere a unor tineri de a fi scoasă din uz și declarată muzeu. Moara încă mai macină, dar ea, de mult, nu mai satisface cerințele. Camioanele cu grîu și porumb fug la Băbeni, la morile mari și moderne. Pentru asta, au trebuit asfalțați și modernizați kilometri întregi de drumuri. A trebuit ca peste apele Luncavățului, riul care străbate satul, să se arcuiască un pod de ciment (o investiție de 3 milioane de lei), a trebuit, cu alte cuvinte, ca toate apele cîndva stătătoare să se tulbure, să se miște, să iasă din albie, să capete ritm și neliniști de om, anticipînd apoteoza luminii la barajul de lângă Olt.

Șirineasa s-a rupt de trecut și, cu o foame de organism sănătos, avid de schimbare, se dedică noului, asimilînd noutatea de orice fel — tehnică, agrotehnică, culturală, medicală, domestică — într-un tempo ce indică ritmul mereu amplificat al vieții omului, capacitatea lui de infinită cuprindere, fie și orizontală, mobilitatea lui spirituală, receptivitatea lui. Deși noul reprezintă doar niște ani, iar tradiția niște secole. Un rest din structurile vechi se menține însă. Nu prin inerție, ci cu bună și deliberată știință. Aflat la incidența celor două presiuni de naturi diferite, a tradiției și a noului, satul, ca orice sat românesc, are a-și pune nu problema de a opta pentru una sau pentru cealaltă, fiindcă opțiunea s-a făcut demult, ci de a menține o structură care înseamnă,

de fapt, ființa lui. La mijloc stă omul, stă eul lui, deci o structură care nu ține numai de trecut, nici numai de viitor, ci în egală măsură de amândouă. Nu poți admite priorități în acest război cu timpul, fiindcă a te lăsa descoperit față de unul din cei doi factori înseamnă a-i primi presiunea în întregime, afectând astfel un echilibru, vătămînd poate ființa omului și ființa obștei. Iată, sute de oameni din Șirineasa sînt, în prezent, muncitori, fac zilnic sau săptămînal naveta, se duc să lucreze la Combinatul chimic din Rm.Vilcea, la sondele Băbenilor, la întreprinderile forestiere, și, de curînd, pe șantierul hidrocentralei de pe Olt. Femeile celor dinții plecați din sat i-au bociț, mi se povestește, ca pe morți. Nici una nu credea c-o să-și mai vadă omul acasă. O să-și ia, își spuneau, alte femei, și pe ele o să le uite. Dar în satul acesta în care bărbații, chiar și cei ce se duc la oraș, se îmbracă duminicile în cioareci strîmți și scurtă albă, păstrînd întreagă puritatea costumului muscelan, se păstrează mai mult decît un port. Se păstrează acea cinste a sufletului, dincolo de care, individual sau social, nu mai există decît declinul. În 1975, de pildă, îmi spune primarul (care-i primar de numai un an, deci n-are date despre ce a fost înainte), nu s-a înregistrat în sat nici un divorț. Oricum, îmi spun alții, oameni mai vechi ai satului, invenția asta a divorțului este aici, la Șirineasa, ca și cum n-ar fi.

O luăm prin sat. E frig, e un frig care taie ca briciul, pe crengi nu sînt nici vrăbii. Soare cu dinți, aprinzînd țurturea înghețată ai streșinilor. Sînt unicele, deocamdată, flori de lumină aprinse la Șirineasa, în acest decembrie mineral. De o parte și de alta a șoselei largi, asfaltate, satul, zidit pe perețele iernii ca într-o frescă. Imaginile, casele adică, sînt savant spațiate, cu iluzia depărtării în spații nemărginite, pierdute în aburi, și cu surpriza primului plan dozat exact și fericit, printr-un început de cadru urbanistic, cu variații moderne, de piatră, la tema arhaică a caselor pastorale din birne, astăzi din ce în ce mai puține. Într-o latură, scilicet acoperișurile albe ale serelor. Dincolo, cele ale grajdurilor moderne ale C.A.P.-ului. E pustiu, oamenii sînt plecați la muncă, unii la fabrici, alții la oi, dar ne conduc în gînd, ca într-o Mioriță, cei trei de demult, păstrătorii peceții obștei. Sînt trei bătrîni, oameni falnici, implătoși în șube de oieri, fiecare purtînd întipărit pe chip un reflex de alamă, ca o parte inseparabilă a adevărului sau a luminii care-i adună. Mergi, însoțit de cei trei, pe șosea, de-a lungul apei de cristal fluid a Luncavățului, și întîlnești trei bărbați de astăzi. De ce trei? Poate doi sau poate unul singur, sau poate un pîlc de fete, dar, oricum, te vei apropia de ei, vei căuta prin ei ceva adevărat, netransformat, ceva ce să violenteze și să încalce vraja istoriei. Și vei întîlni, poate, trei bărbați. Și vei descoperi că cei trei sînt — ca și cei de demult — purtătorii luminii. Sînt trei meșteri electricieni, care se pregătesc să aprindă lumina la Șirineasa.

Șirineasa — un sat care a așteptat lumina, care s-a pregătit pentru ea.

Șirineasa — unul din mii de sate românești care s-a despărțit de trecut, pornind cu nădejde spre viitor.

Nu pot încheia, vorbind despre viitor, fără a mai nota un amănunt, pe care îl transcriu ca pe un omagiu adus celor care se pregătesc pe el. Un venerabil bătrîn din sat, învățătorul pensionar Ioniță Grigore, a întocmit o monografie a Șirinesei, exemplar în quarto, cu coperti frumoase legate, conținînd 560 de pagini. Numai primele 60 de pagini sînt scrise, restul sînt albe. 60 de pagini despre ce a fost și ce este acest sat, 500 de pagini albe, pentru noile puncte de ghid. 500 de pagini albe pentru istoria — infinit mai bogată — ce va să vină.

O monografie sătească? De fapt, o Mioriță, al cărei spațiu se întinde pînă sub culmile stelare ale viitorului.

ILIE PURCARU ■

ROMANIA NEMURITOARE

15 ianuarie 1850

(Colindă la Împarat)

Încelești de ger
munții vechi detună.
Pajura spre cer
zboară pin-la lună.
Iar din timpii-adînci
ai columnei dace,
Decebal, din stînci,
iată se desface.

Codrii cozieni
în nămeți se-ngroapă.
Frîntă-i sub troieni
lespedea pe-o groapă.
Dar de sub țărîni
iese-afară Domnul
Mircea, din bătrîni
nedepriș cu somnul!

Vifore prelung
buciumă și urlă
și la Putna-ajung
dăngănd în turlă,
pînă sare-n scări
Ștefan Vodă teafăr
și pornește-n zări
după un luceafăr!

Pe-un picior de plai,
Lerui, Doamne, lerui, —
vin străbunii crai,
prin străbune geruri.
Prin păduri de-argint
vin cu cizme sparte,
gomân-gomănd,
de departe foarte.

Calea și-o așin
sub o stea de bine;
de la Tapae vin

și de la Rovine,
de la Podu-Înalt —
și străbat omături,
unu-n celălalt
și toți trei alături.

Steaua, innălbînd
Bucovinei fagii —
lerui, leruind,
o urmează magii
pin-la Ipotești
unde-un prunc visează
sub sclipiri cerești,
străjuț de-o rază.

Iar pe somnu-i dalb,
mirosînd a cimbru,
sufără abur cald
al Moldovei zimbru.

Intră magii blînd,
scuturîndu-și gluga,
mîna sărutînd
Precistei Raluca,
sfînta ce la sin
a purtat, și-n pintec,
Dumnezeu român,
Împarat de Cîntec!

Lerui, ler, leroi, —
dulce Românie,
țară de eroi
și de poezie!
Timp nepieritor,
glorios și teafăr!
Patrie de dor!
Maică de Luceafăr!

VICTOR TULBURE ■

CE PROFETIM, CE PROFESĂM

calendare

N-apucă să începă bine decembrie, că anul următor își arată deja semnele și însemnele sale. Așa s-a întîmplat, în toți anii, așa și anul trecut. Primii vestitori ai lui 1976 — acest an-prag de cincinal și de ultim pîtrar de veac din mileniul al doilea, peste care am și făcut primii pași — au fost, ca de obicei, calendarele, de la carte postală ilustrată reprezentînd pe nu știi ce vedetă la modă pînă la cele, protocolare, de mare rafinament grafic și cu subtilă informație de specialitate, editate de anumite întreprinderi îndeosebi pentru partenerii cu care cooperează în țară și în străinătate. Înduioșător gest că în astfel de momente tot felul de firme țin să pună la îndemînă acest grafic de distribuție zilnică a timpului unui an; nu înțelegem însă de ce trebuie neapărat ca pe contrapagină să ne ofere — ne place, nu ne place — figura zîmbitoare a lui Dolănescu, cîntăreț care pe lingă citeva melodii pe drept cuvînt îndrăgite de public, a pus în circulație și improvizații penibile, de origine obscură, ca Bălălu și alte citeva de aceeași factură.

Cu citeva zile în urmă, la un concurs televizat, un elev din Brăila, cu chiu cu vai a putut să enumere citeva personalități pe care le-a dat științei și culturii românești această strălucită vatră de spiritualitate, și aceasta nu numai din vina lui, ci și a unei propagande culturale care nu are în vedere întotdeauna valorile cu adevărat mari, perene.

Dar fiindcă veni vorba de calendare ar trebui spus că deși numărul celor care se editează, inclusiv al editorilor, nu e deloc mic, ne lipsește totuși un calendar universal necesar, în care să găsim date trebuitoare fiecărui om, indiferent de profesia și preocupările sale. Ne interesează pe toți sărbătorile și sărbătorile cu caracter național de peste an, de la zilele ce marchează marile momente din istoria poporului și a partidului pînă la cele care cinstesc anumite profesii sau tradiții. Un asemenea calendar, tipărit în bune condiții grafice, ar trebui să nu lipsească din mai fiecare casă. Ideea aceasta, pentru care am mai pledat dacă nu ne înșelăm și cu alt prilej, ar putea fi luată de pe acum în discuție de forurile în măsură să o rezolve, respectiv una din direcțiile de specialitate ale Consiliului Culturii și Educației Socialiste.

Preocuparea noastră pentru eficiența unei asemenea întreprinderi, cum e editarea calendarelor utile pentru toi omul, ne-a făcut să lăsăm pentru citeva rînduri mai jos consemnarea realizării unor adevărate performante în materie de concepere și editare a unor calendare de aleasă ținută culturală și grafică. Mă număr printre fericirii muritori căruia i-au căzut în mînă citeva din piesele de referință în istoricul acestui gen de tipărituri. Astfel, «Rompetrolul», compania noastră pentru cooperare internațională în domeniul petrolului și gazelor tipărește în condiții excelente la întreprinderea poli-

grafică «Bucureștii Noi», pentru care toți lucrătorii acestei reputeate case de imprimerie merită toate felicitările, un calendar avînd ca temă fluturi și flori rare din colecțiile instituțiilor noastre muzeale și științifice. Fotografii și grafica, executate de A. Petcu și Valentin I. Ionescu, executate cu minuțiozitate dar și cu harul inefabilității vor însoți fiecare lună care va trece și cu nostalgia acestor culori fără egal, ale naturii imortalizate prin geniul creator al omului. Mă gîndesc, de pildă, ce bucurie fără seamăn va însemna pentru bravi și eroicii noștri specialiști în petrol care lucrează în zone dintre cele mai aride din Africa, Asia sau America revederea, la întoarcerea din sonde, a acestor imagini de o gingășie inexprimabilă.

Ministerul industriei chimice, care sub egida direcțiunii sale de propagandă și tipărituri a editat mai multe calendare, ne-a prilejuit plăcerea de a admira citeva dintre ele.

De două mai ales cu greu ne vom putea despărți la finele anului, adevărate bijuterii foto și tipografice în reproducerea unor opere de seamă ale teaurului artistic național. E vorba de celebra «Cloșcă cu puil de aur» de la Pietroasa (grafician: Ernest Safir, desenator: Gh. Tiță, editor: Sorin Holban) și o selecție din pinzele lui Ion Țuculescu (grafician: Al. Sturza, desenator: Zoe Toma, fotografie executată de secția de specialitate de la Casa Școltești). Tiparul, pe măsura exigențelor operelor alese pentru a fi reproduse, asigurat de aceeași casă de imprimerie «Bucureștii Noi» și respectiv întreprinderea de veche tradiție poligrafică, din Sibiu.

Sub egida «Publicom», întreprinderea Uzinimport-export din București a tipărit și ea un elegant și extrem de plăcut vederii calendar, fiecare pagină fiind ilustrată cu pinze celebre ale fondatorului picturii românești moderne, Nicolae Grigorescu.

Sînt numai citeva exemple din multele, pesemne, care dovedesc că această tipăritură de tradiție, atunci cînd i se conțeră virtuțile sale definitorii — utilitatea, dar și ținuta aleasă, solemnitatea evenimentului pe care-l cinstesc — aduce mare bucurie în casa și în inima omului. Fiindcă sîntem abia la început de an dar, vorba omului, gospodarul bun își face iarna car și vara sanie — nu e încă timpul trecut să ne gîndim la calendarele lui 1977. Concepîndu-le pe fiecare după destinația lor, adică cheltuind, cu tipărirea lor numai sumele impuse de necesități, să facem ca fiecare filă din această agendă a lui Cronos să devină și prin înfățișarea și utilitatea ei un veritabil horatian «Carpe diem». Să ne trăim deci fiecare zi în toată plenitudinea și frumusețea ei!

NICULAE STOIAN ■

«Actul de naștere» al modelului matematic românesc folosit în proiectarea rutieră a fost semnat la Timișoara.

Metoda elaborată la IPROTIM are la bază un model matematic original, cu ajutorul căruia circulația poate fi simulată în funcție de dezvoltarea economico-socială a teritoriului sau localității respective. Deci, în locul simplor considerații — instrumentul matematic, iar în locul unei păreri sau al alteia — cuantificarea preciziei pînă la aflarea nivelului de încredere dorit și necesar! Mecanismul emiterii unor asemenea decizii este extrem de complex — în consecință, greu de explicat într-o revistă destinată nu doar specialiștilor. Totuși, atât cît să se poată distinge caracterul științific inedit al metodei, vom preciza că este vorba de trei etape distincte — denumite «analiza», «prognoza» și «terapia circulației» — care, pornind de la rezolvarea unei ecuații gravitaționale ajung să pună exact în evidență date privitoare la lățimea carosabilului, numărul de benzi de circulație, modul de organizare al intersecțiilor, zonele de teren «non aedificandi» pentru dezvoltarea ulterioară a rețelelor stradale. Apoi, sub acțiunea conjugată a computerelor, calculul se efectuează foarte rapid, într-un interval de timp de ordinul zilelor — prin rularea programelor de calcul automat, în care se intră cu noile date de dezvoltare a localității — așa cum s-a procedat, deja, pentru simularea circulației rutiere a Timișoarei anilor 1980, 1990 și 2010!

Eficiența institutului timișorean de pro-

străzile anului 2000 nu au (încă) amintiri, dar viitorul lor se prospectează prin simulare pe computer...

iectări în materie de abordare științifică a studiilor de circulație a fost dovedită. Măturile stau elaburarea unor proiecte pentru centre urbane de primă mărime, precum Arad, Drobeta-Turnu Severin, Satu Mare, și, deopotrivă, cererea întreprinderii de comerț exterior ROMCONSULT de elaborare a unui studiu de circulație pentru un mare oraș din străinătate.

Experiența timișorenilor în acest domeniu este mai veche; practic, din momentul lansării acestui original model gravitațional și pînă acum s-a încheiat o metodă unitară de abordare a studiilor de circulație în orașe și teritorii. Există certitudinea că valoarea științifică a metodei concepute și practicate la Timișoara se situează la un înalt nivel de competitivitate mondial. Chiar și numai lectura atentă a revistelor de specialitate impune constatarea că, din multe puncte de vedere și, în special, în ceea ce privește precizia calculului și eficiența în aplicare, metoda românească prezintă o netă superioritate față de metodele cunoscute în lume! Această metodă unitară pentru efectuarea studiilor de circulație — ca orice altă descoperire românească deplin capabilă să reziste cu brio pe arena confruntărilor științifice mondiale — merită și trebuie să constituie obiectul unor prospecții sistematice ale întreprinderilor de comerț exterior! Disponibilități există, iar valorificarea lor — prin exportul unor asemenea studii — ar fi de natură să aducă patriei un important aport valutar!

MIREL BRATES ■

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

— *întîmplări adevărate* —

un caz tulbure:

operațiunea impozit pe cont propriu

Nu demult în fața tribunalului județean Neamț a venit spre judecare unul din cele mai uluitoare cazuri de delapidare din bunul public din câte se cunosc: ani de-a rândul, un slujbaş al statului a încasat, pe cont propriu și netulburat de nimeni, impozite și taxe de la cetățeni. Cu alte cuvinte, a instituit, bineînțeles, fără știrea contribuabililor, un sistem sui-generis de colectare de impozite, cu unică destinație buzunarul său. Zi de zi, lună de lună, an de an, fără ca nimeni să prindă de veste sau să se sinchisească. Știm, e greu de crezut, în schimb e adevărat. Și, culmea, rezolvarea misterului și arestarea făptașilor nu s-au produs din inițiativa și la intervenția de ultimă oră a brațului legii sau măcar a unui Mannix improvizat, ingenios și necruțător, ci... Dar să relatăm metodic faptele. O facem nu din dorința gazetărească de a specula ineditul și nedoritul lor pitoresc, ci pentru implicațiile lor, întrucît morala fabulei depășește cu mult sfera cazului în sine.

În 1967 funcționa în cadrul consiliului popular al comunei Agapia, județul Neamț, în calitate de contabilă, Georgeta Tulbure. Puțin preocupată de problemele gospodăriei comunale, era, în schimb, intens preocupată de problemele proprii gospodăriei, mai exact, de viziunea unei vile luxoase, a unei Dacia pe roți și a unor cheferi de pomină, toate greu de realizat dintr-o leață de contabil de consiliu popular. Și atunci a procedat la ceea ce în limbaj militar s-ar denumi o atentă recunoaștere a terenului. Obiectivul: sumele rezultate din diverse impozite, încasări și taxe, percepute de agenții incasatori ai consiliului popular. Suma nu era astronomică, dar nici de lepădat, puțin totaliza, în timp și cu răbdare, câteva sute de mii de lei bătuți pe multe. Jinduțul obiectiv putea fi cucerit prin două mijloace: atac frontal sau pe căile mai ocolite, dar mai sigure, ale războiului psihologic. «Așadar, să folosim psihologia — și-o fi spus contabila pusă pe fapte mari. Cine sînt, în fond, acești agenți incasatori? Oameni simpli, niște țărani — vorba romanului. Or, eu, Georgeta Tulbure, sînt om subțire, cu studii, am un ascendent asupra lor. Dacă le voi da ordine pe un ton tăios: «Faceți cum vă spun eu, că sînt cu stea în frunte și știu ce fac, iar voi sînteți niște proști», îi voi impresiona și îi voi îmbrobodi mai lesne. Cu tupeu obții orice». Firește, stîrnesc indignare aceste gânduri — reconstituite pe baza unui voluminos dosar penal — dar vă propunem ca pentru moment să vă reținem sentimentele și să urmărim firul evenimentelor.

După conturarea planului operațiilor a urmat punerea în aplicare și, greu de crezut, tocmai această fază a doua s-a dovedit cea mai ușoară. Nimeni n-a făcut, la vremea aceea, stenograma sau înregistrări la magnetofon, însă, judecînd după dosar și după discuțiile cu forurile care au judecat cazul, lucrurile

s-au petrecut cam după cum urmează.

Într-o bună zi casiera a comunicat sec incasatorilor:

— De acum încolo sumele colectate de la populație nu le veți mai depune la casierul central, respectiv la C.E.C., ci mi le veți vărsa mie.

— Păi, să vedeți — a replicat unul — pînă acum noi procedam astfel: banii se depuneau la C.E.C., iar contabilului de la consiliu îi predam doar recipisele, pentru evidență, pentru centralizator. Așa zice legea.

— Voi faceți cum zic eu, știu legea mai bine decît voi. Și apoi, ah nevoie de numerar la consiliu, pentru cheltuieli curente. Așa lucrăm noi, contabilii, luăm dintr-un fond și punem în altul; toată lumea face așa.

Despre «toată lumea» nu putem afirma nimic, fapt este că așa au început să procedeze agenții incasatori de la Agapia, banii înscriindu-se pe o orbită care ducea drept spre buzunarele contabile. E drept, cum spuneam, nu erau prea mulți: impozitele pe clădiri, pe terenuri, pe animale, diversele prestații în numerar etc. nu însumau milioane, în schimb reprezentau un venit sigur. Anul și impozitul. Agenții predau încasările casierei, aceasta își reținea partea leului și expedia prin mandat o cincime, o zecime, după inspirație, destinaționarului de drept, statului. Uneori Georgeta Tulbure se răzgîndea pe parcurs, considerînd prea mică suma însușită. Se repezea, așadar, la oficiul poștal:

— Dragă, dă-mi banii înapoi, trebuie să modific mandatul, am nevoie de bani la consiliu. Îi depun altădată. Înțelegi, nu-i așa?

Și funcționara de la poștă înțelegea: «Știe ea, contabila, ce face, că de aia e contabilă.»

Vă veți întreba cum de-au fost posibile asemenea matrapazlicuri. Oare, de-a lungul anilor, nici un inspector financiar să nu se fi abătut prin comuna Agapia?

— Inspectorii și controlorii au fost destui — ne-a explicat tovarășa Eugenia Georgescu, președinta completului de judecată — dar am impresia că petreceau mai puțin timp la consiliu, printre scripte, și mai mult timp la motelul Agapia, printre sticle, sau poate că, dimpotrivă, foarte grăbiți, vor fi efectuat controlul în fugă, între două autobuze. Altfel nu se explică de ce au trebuit să treacă aproape șase ani pentru descoperirea escrocheriei, răstimp în care au fost comise cel puțin două ilegalități flagrante, ambele relativ lesne de descoperit. Pe de o parte, casiera primea de la agenții incasatori bani în numerar și nu chitanțe; în al doilea rînd, sumele percepute de la cetățeni pe bază de chitanță emise de agentul incasator nu corespundeau cu acelea vărsate în contul statului. Or, legea prevede ca inspectorii financiari să facă așa-numite controale încrucișate, adică să cerceteze — pe

anumite zile alese la întîmplare — cît au plătit cetățenii și cu cît figurează în centralizator, verificînd poziție cu poziție. Este așa-numitul control prin sondaj. Dacă s-ar fi procedat astfel, falsurile ar fi fost depistate în scurtă vreme. Inculpatul a remarcat însă că inspectorii se mulțumesc să-și arunce ochii, superficial, doar pe centralizator, act întocmit tocmai de... persoana controlată și pe care aceasta îl manipula după pofta inimii. Așa că s-a angajat în acțiune în stil mare.

Lipsa controlului a constituit un soi de primă de încurajare nu numai pentru Georgeta Tulbure, ci și pentru alte elemente care gravitau în jurul ei. Bunăoară, agentul incasator Dumitru Băicănescu. Ascultînd orbeste de ordinele contabilei («eu de bani am nevoie, nu de chitanțe»), el s-a transformat la început fără voie, într-o simplă curea de transmisie între cetățeni și buzunarele «șefului». Își spunea, ca atîția alții implicați în această afacere: «Șeful știe, de aia e șef.» Citeodată, e drept, mai întreba timid:

— Nu-mi dați adevărîntă de primire?

— Altădată, acum n-am timp.

Și azi așa, mîine așa, pînă cînd s-a văzut încercat cu 68 000 lei fără umbră de acoperire, măcar un simplu bilețel de primire din partea casierei. Atunci a explodat:

— Ce facem noi e pușcărie curată.

Dar, ca orice explozie, nici aceasta n-a durat mult. Văzînd că nimeni n-o tulbură pe Tulbure, Băicănescu s-a lansat și el în afaceri. «Dacă la ea merge, de ce la mine nu?!» Și a mers. Astfel a putut afla casiera — dar abia la proces — că și înșelătorii pot fi înșelați: Băicănescu, despre care credea că-i vărsa ei toate încasările, căci la altceva nu-l ducea capul, s-a apucat să încaseze și el impozite pentru sufletul lui. Cîștig net — dar, vai!, provizoriu — 70 000 lei, contravaloarea a 20 chitanțe tănuite, aruncate la coș sau măsluite de el. Acesta a fost activul. La pasiv: șapte ani închisoare (după cum se vede, și incasatorii încasează citeodată ce nu se așteaptă), plus obligația de a plăti 142 263,07 lei, diferență dintre 142 263,07 și 70 000 fiind atribuită neglijenței în serviciu și vizînd sumele transmise Georgetei Tulbure fără bază legală. Și cu aceasta am ajuns la deznodămînt.

Căile Domnului sînt întortocheate. Ioan Astanei, agent incasator, foste antrenat și el, fără să bănuiască nimic, în O.I.C.P., Operațiunea Impozit pe Cont Propriu (propriu, adică al Georgetei). Așadar, el nu suspecta nimic și pe nimeni, ceea ce nu se putea afirma și despre soția sa, care o suspecta pe eleganta casieră. Se pare că bănuielele ei nu priveau sfera administrației de stat, ci o cu totul altă sferă. Cu gîndul la norii care se acumulară — poate doar în închipuire — pe cerul fericirii ei conjugale, n-o slăbea din ochi pe presupușul rivală. Și pînă la urmă ea a observat din ochi ceea ce nu desluse nici un inspector din scripte.

— Ioane, femeia asta te joacă pe degete. Ei îi place luxul, și tu manipulezi bani; are nevoie de banii tăi, nu de tine, țaran prost ce ești.

Lui Astanei i s-a făcut negru în față, amintindu-și pe dată că predase descărăreței contabile vreo 42 000 lei fără nici o atestare din partea ei. «O fi știînd ea ce face — gîndi el — dar tare aș vrea să știu și eu.» Soția, mai puțin înclinată spre introspecție și sfîșieri interioare, în schimb om de acțiune, s-a înființat la oficiul poștal.

— A depus azi casiera ceva bani? Aș vrea să știu și eu cît.

— Nu mai puteți vedea nimic. Sacul poștal a și plecat.

— Cum a plecat? Nici n-am văzut încă mașina de poștă. Sacul a pornit-o pe jos, de unul singur?!

Și femeia s-a grăbit să înștiințeze pe primar, la care tocmai se afla și inspectorul financiar Gheorghe Andronic. Verificînd mandatul completat în aceeași dimineață de casieră au constatat că fusese depuși 2 898 lei. Or, un control sumar a dovedit că în aceeași zi fusese încasați 16 898 lei. Unde se afla diferența?

— Să vedeți — a explicat funcționara de la poștă — casiera mi-a adus întîi un mandat de 16 898 lei, dar după puțină vreme a revenit și mi-a spus: «Dragă, dă-mi-l înapoi. Am nevoie de bani.» Și i l-am dat.

A fost ultimul mandat care a luat această cale. Ițele acestor matrapazlicuri — gîndiți-vă, ele au continuat aproape șase ani și au implicat manipularea, dosirea sau falsificarea a sute de chitanțe — au fost descurcate total abia la judecată. Principala inculpată a fost condamnată la 11 ani închisoare și la plata celor 158 278,16 lei delapidată și încă 40 000 lei, pierduți prin neglijență, iar Dumitru Băicănescu la șapte ani închisoare și plata a 142 263,07 lei despăgubiri. Alți inculpați, acuzați în special de neglijență în serviciu, au fost condamnați la pedepse mai ușoare. Sentința definitivă, confirmată ulterior și prin decizia 669/1975 a Tribunalului Suprem, secția penală. Așadar, pe plan juridic tulburea afacere este azi pe deplin clară. La fel și morala fabulei. Legea e una și aceeași pentru toți. Nimeni, indiferent de funcție, de studii, de scaunul pe care-l ocupă, nu are dreptul să pretindă altcuiva să comită un act ilegal, sub cuvînt că «Știu eu ce fac» sau «Eu sînt mare, tu ești mic.» Și mai este o morală. «Ce bine ar fi dacă C.F.I.-ul, controlul financiar intern, n-ar lua masa la motelul Agapia...» — remarcă Eugenia Georgescu. Vorbele judecătorești pot fi luate, firește, în sensul lor figurat. Te gîndești însă, fără voie, că moteluri sînt pe toate drumurile.

LIONEL NIȚESCU ■

flacăra inteligența românească în acțiune

sînt mai bine de patru ani de cînd un farmacist român a inventat medicamentul trezirii aproape imediate din cele mai avansate stări etilice

(Urmare din pag. 1)

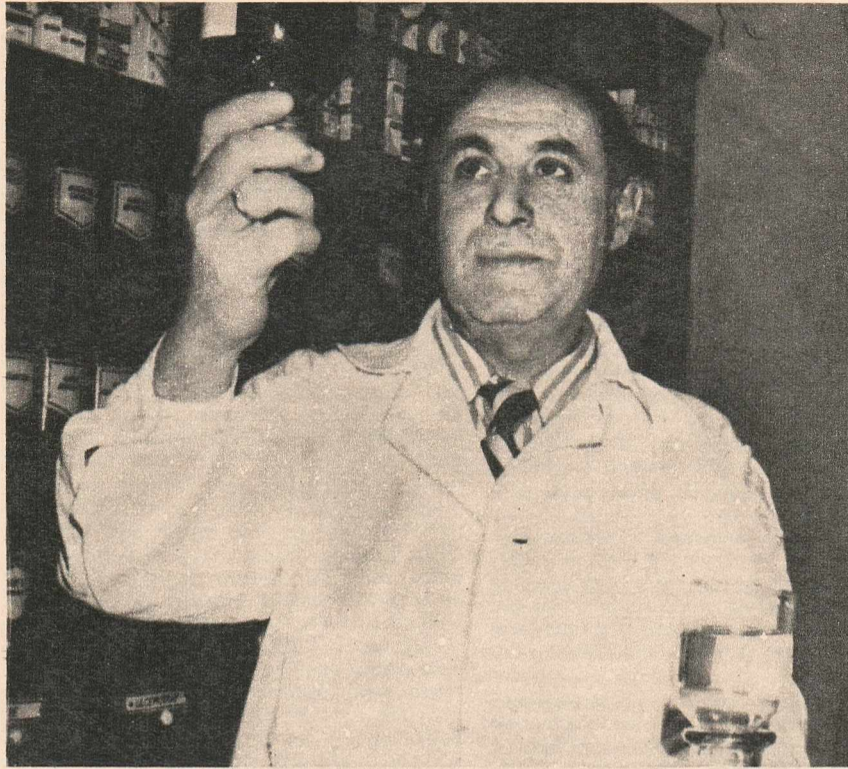
— Este adevărat, sînt cîteva rezultate promițătoare; vreo trei sisteme de filtrare a soluțiilor, cu aplicare în industria farmaceutică (de fapt, ele nu se aplică decît la Spitalul nr. 2 din Timișoara, de care aparțin, aducînd economii de peste un milion de lei pe an), apoi un procedeu nou de tamponare a soluțiilor perfuzabile de glucoză, un medicament cu acțiune protectoare în afecțiuni hepatice, iar între cele mai noi — sistemul de vehiculare mai ușoară a medicamentelor și... marea mea speranță, aspirina solubilă — despre care am însă rugămîntea să nu precizăm nimic, cel puțin deocamdată. Toate aceste rezultate sînt înregistrate la OSIM, pentru majoritatea, adică mai puțin ultimele două, am primit brevetul de inventator.

— Și totuși, cred că ați scăpat ceva — un lucru pe care de asemenea l-am auzit «în tîrg» și care de fapt m-a convins să vin aici, pentru a sta de vorbă — medicamentul pentru tratamentul intoxicațiilor cu alcool!...

— ...certificat de invenție OSIM cu numărul 55 542, din 12 august 1971. A trecut însă atîta vreme de atunci încît am impresia că invenția pe care ați pomenit-o am și uitat-o. Zău așa, ea nu mai are pentru mine acum aproape nici un fel de importanță...

*
Spitalele de urgență primesc în fiecare noapte între zece și douăzeci de oameni adunați de pe drumuri, oameni pentru care diferența dintre bine și rău nu mai există, poate nici cea dintre zi și noapte, sus și jos, drept sau curb, pat sau șanț... E o realitate deși nu cu caracter de generalitate, dar pe care poate nu o cunosc mulți, care, mai rămîne la fel de bine una dintre «bolile secolului». «Între elementele care compun organismul uman, țin minte vorbele unui specialist, se găsesc aproape toate componentele Tabloului lui Mendeleev, bineînțeles în compoziție. Alcoolul este și el un compus, dar între el și organismul uman se află — sau ar trebui să fie — o reală contradicție!» Această «contradicție» este declinată, se știe, de multe secole, poate milenii — alcoolul rămîind însă același toxic care otrăvește sufletul pămîntenilor. Otrăvește poate dulce și relativ lent — dar în același timp sigur. «Accidentele» nu se numesc altfel decît come — come etilice, adică o îmbibație de alcool în sânge de peste 2,5-3 grame la mie. Restul sînt forme de intoxicație parțială și nimic altceva: euforie, beție, tetanie (un fel de anestezie, cu lipsa reflexelor și a percepțiilor dureroase, de frig etc.), colaps (tulburări de circulație, pînă la oprirea reflexelor vegetative). Toate sînt forme clinice detectate cu ușurință de medicul specialist, culminînd cu coma etilică, adică intoxicația, variabilă de la individ la individ cantitativ, cu doza letală de alcool. Doza letală înseamnă cantitatea care te poate duce la moarte, la o moarte sigură și... definitivă dacă nu se iau măsuri clinice energice.

În anul 1971, pe cînd la Timișoara încă se experimenta medicamentul lui Tiberiu Danciu (adică o șansă de viață pentru tînrul de care vom vorbi), Nicolae M. din Timișoara, în vîrstă de numai 17 ani, face un pariu «de bărbat» cu prietenii lui: se prinde contra sumei de 150 de lei că va bea singur, și chiar pe loc, o sticlă întreagă de coniac! Băut dintr-o dată, un litru de coniac conține o cantitate de alcool mult mai mare decît doza letală, chiar în cazul unui băutor «priceput» și «exersat». Tînrul de care vorbim a golit aproape trei sferturi din sticlă, după care a căzut inert la pămînt.

A fost transportat acasă, culcat în pat și... adus abia a doua zi la spital de părinți, atunci cînd prezenta toate caracteristicile unei come profunde. I s-a făcut o injecție cu preparatul inventat de Tiberiu Danciu — și tînrul, minune, s-a trezit după numai 45 de minute, a putut umbla, a mai zăbovit puțin și apoi a putut pleca spre casă, perfect sănătos...

*
— Ce reprezintă, de fapt, preparatul de care vorbeam, tovarășe Danciu?

— O posibilitate de accelerare a absorbției alcoolului, de mărire de circa 15-20 de ori, în funcție de rezistența individuală, a metabolismului specific. *În mod normal, organismul uman poate arde (metaboliza) pînă la maximum 10 grame de alcool pe oră (circa 250 ml vin în 3 ore).* Tot ce rămîne în plus aduce cu sine efectele cunoscute ale alcoolismului, amintite mai devreme. Un comatos etilic este tratat destul de dificil prin metodele așa-zise «clasice» necesitînd o medicație cantitativ însemnată și destul de costisitoare: litri întregi de perfuzii, vitamine, analeptice etc. *Tratamentul durează între 12 și 36 de ore, costînd sute de lei pe zi pentru fiecare caz în parte...*

— Fără să intrăm în amănuntele tehnice, v-aș ruga să-mi explicați cum funcționează preparatul realizat de dumneavoastră.

— Totul a pornit de la dorința mai veche de a ajunge la sinergismul unor substanțe, a «înhamării» împreună a amidurora dacă vreți — una de protejare celulară, a doua stimulatorie metabolică și cu acțiune de revenire din starea de oboseală, aceasta fiind pe numele ei aspartatul de Tris, o substanță care face ea însăși obiectul unei invenții românești înregistrată. Am reușit astfel să obțin pe de o parte o acțiune de scădere enzimatică a alcoolului în sânge și pe de altă parte protejarea aparatelor esențiale ale organismului, cum ar fi ficatul și inima. Principalul avantaj terapeutic constă din asigurarea unei mai bune utilizări a oxigenului metabolic — cel din celule deci, nu cel din aer sau plămîni — așa-zisul O doi, lucru care face folosibil medicamentul și în cazul hipoxiilor locale sau generale. Nu cumva să se creadă însă că medicamentul tratează alcoolicii — în nici un caz; el nu are

nici un fel de efect toxic secundar, dar nici de vindecare de boala beției!

*
Experimentat la Spitalul numărul 1 din Timișoara, sub protecția și atenția supraveghere a profesorului Ștefan Gavrilescu, șef de clinică, și a medicului Caius Streian, medicamentul farmacistului principal Tiberiu Danciu merge chiar de la început, merge chiar «stupid de în plin», cum se exprima la vremea respectivă titularii brevetului de invenție. După cîteva experiențe pe animale se trece la experimentul pe om — fiind astfel rezolvate în vreun an de zile aproximativ 150 de cazuri de come etilice. Majoritatea celor transportați în stare extrem de gravă la spital se trezeau după numai vreo jumătate de oră și, după cearta convenită, plecau imediat acasă, reluîndu-și încă de-a doua zi munca, obiceiurile, dar, din păcate, unii și băutura...

Invenția «Medicament pentru tratamentul intoxicațiilor cu alcool» a obținut între timp, prin Camera de Comerț a R.S.R., brevet de nouitate absolută în R.F. Germania (1972) și Statele Unite (1975) — primind certificatele de rigoare eliberate de severele Deutsches Patentamt și United States Patents. La noi, aceeași invenție a fost înaintată Institutului de cercetări farmaceutice din București, de la care se aștepta acțiunea de cercetare în profunzime, de atestare a medicamentului și de avizare, atunci cînd s-ar fi dovedit necesar, pentru producere în serie. Toate au rămas însă în stadiul experiențelor mai mult decît încurajatoare de la Spitalul timișorean numărul 1, nimeni n-a mai făcut nici cel mai mic pas în plus. Lui Tiberiu Danciu îi lipsește de la o vreme materia primă pentru fabricarea aspartatului de Tris și deci nici medicamentul nu-l mai produce. Pentru a sta de vorbă cu mine a trebuit să scoată dosarul cu respectiva invenție de sub multe alte dosare, să-i sufle praful de pe coperti și dintre file, să se gîndească cîteva timp pentru a-și aduce aminte unele amănunte.

*
— Pentru mine acest rezultat nu prea mai are importanță acum. Mă frămîntă alte gînduri azi, încerc să gîndesc mai departe, la ceva care mulți n-au curajul măcar să

încerce a gîndi...

— Știu că medicamentul dumneavoastră se poate administra și sub formă de tablete buvabile, în cazul îmbibațiilor alcoolice mai puțin grave. Adică pentru o beție să-i zicem obișnuită, în care omul nu prea se mai poate ține pe picioare, duhnește de la o poștă a alcool și nu știe cam în ce direcție i se află casa. Am auzit că în astfel de cazuri acel om, după ce înghite o pastilă de-a dumneavoastră, se ridică aproape imediat în picioare, se scutură pe haine, se poate urca la volanul automobilului sau duce la ședința cea mai gravă — cu alte cuvinte nici... alcool n-a băut, nici gura nu-i miroase!

— Da, așa este. M-am gîndit de multe ori la asta atunci cînd am văzut un bețiv întins pe trotuar sau «măturînd» strada — la urma urmei, îmi ziceam, nu e decît un om bolnav și ar trebui ajutat cu ceva, cu un medicament desigur. Eu am găsit soluția, alții trebuie însă să hotărăască cum s-ar putea aplica ea...

— Nu știu dacă vă dați seama de consecințele uriașe ale aplicării în practică a invenției dumneavoastră. După părerea mea, consecințele vinzării libere, în farmacii, a medicamentului-tabletă sînt incalculabile. Prea mulți amatori de băutură ar putea găsi leacul cu care să-și ascundă viciul de ochii lumii, la un preț dealtfel destul de scăzut!

— Se poate discuta mult pe tema aceasta. După părerea mea, o tabletă înghițită după cîteva pahare de alcool de orice fel aduce cu sine dispariția «plăcerii» din băutură. Această «plăcere» constă de fapt din euforia care cuprinde mintea, pierderea realului din față, «uitarea» cum spun mulți — pentru că nimeni nu bea pentru a simți acru sau acid în stomac, pentru a i se face rău și așa mai departe. Trezirea la realitate, bruscă, cred că aduce dispariția «plăcerii», poate chiar, încetul cu încetul, renunțarea la băutură... Aș vrea însă să vorbesc și despre un alt lucru acum. Se știe că alcoolicii îmbătrînesc mai repede, asupra lor se văd cu ușurință efectele unei oboseli fizice și morale accentuate. Această oboseală nu-i altceva decît urmarea consumării unui număr sporit de celule nervoase, asupra cărora acționează în primul rînd toxicul alcoolului. Se zice că omul posedă aproximativ 15-20 de miliarde de celule în creierul său. După vîrsta de 45 de ani, printr-un proces ireversibil, același om începe să piardă în jur de 100 000 de celule nervoase pe zi. Cel care pierde 150 de mii e un om care îmbătrînește foarte repede, i se vede dealtfel pe față, iar unul care ajunge la a pierde 200 de mii înseamnă că moare curînd... Ce lipsește, se pare a fi tocmai oxigenul metabolic al celulelor în creier și în întregul sistem nervos — proces care afectează desigur în special categoria de oameni despre care am vorbit pînă acum, alcoolicii. Or, prin stimularea metabolică produsă de medicamentul nostru, am observat că am putut ușura travaliul de absorbție al alcoolului și deci protejarea celulei nervoase. Desigur că toxicitatea rămîne, un om care bea eu nu-l pot feri să facă ciroză de exemplu — dar îmbătrînirea lui prematură poate fi oprită. Atunci cînd vom ști însă să punem la punct procesul îmbunătățirii consumului de oxigen metabolic vom avea soluția regenerării aproape permanente a celulei nervoase!

— Asta nu înseamnă altceva decît un alt pas către «tinerețea fără bătrînețe»...

— Poate. Este o zicală din povești în care eu am ajuns să cred! N-ar fi însă de ajuns o viață de om, chiar concentrîndu-și toate eforturile sale, pentru a descoperi leacul. În orice caz, înțelegeți acum de ce am spus că invenția de tratament a intoxicațiilor cu alcool nu mă mai pasionează?!

— Înțeleg și... așteptăm.

DUMITRU GRAUR ■
Fotografia autorului ■

tîrzia regăsire de țară și de sine a medicului valeriu pîrvan

Medicul psihiatru Valeriu Pîrvan a plecat în străinătate, cu pașaport de turist individual, la 12 iulie 1972, a umbat prin câteva țări, în speranța unui rost mai bun decât acela pe care-l avea în țara sa, și-a pierdut aici cam toate iluziile pe care conta, primind în schimb o seamă de iluzii noi, de care nu avea nevoie, și s-a întors acasă, la ai lui și la treburile lui, mai bune și mai rele, dar ale lui dintotdeauna, la 11 noiembrie 1975.

Istoria acestei tîrzii peregrinări spre sine și spre țară a medicului Valeriu Pîrvan e lungă și plină de surprize și, întocmai unui film, cuprinde de toate. Cu excepția unui singur lucru, a celui lucru căruia obișnuim să-i zicem în mai multe feluri, dar care are — deasupra acestor multe feluri — un nume vechi, poate cam tocit de timp, însă un nume de vreme lungă: **dragostea**. În istoria medicului nu apare, prin urmare, nici unul din cuvintele care își întemeiază puterea pe dragoste. Nici prietenie, nici camaraderie, nici căldă colegialitate, nici rezonanță sufletească. Nu pentru că dragostea ar fi un fapt rar în lume, ci pentru motivul, de înțeles, că o împarți frumos și cu durată mai ales între ai tăi. Or, plecînd grăbit spre alte meleaguri, cu teama de a privi în urmă, te depărtezi de ai tăi. Și te depărtezi cu mult mai mult decât cu sutele de kilometri de pe hărți.

Are în schimb, foarte adesea, cuvîntul bani. Nu pentru că medicul Pîrvan ar fi neapărat un om înnebunit să pună para peste para, ci fiindcă există bani mulți pe lume și banii aceștia se împart în lume cu o întreagă regie, în stare să ademenească chiar și firi mai tari decât aceea a unui medic psihiatru, care — deși doctor în firi și caracter — e un om ca toți oamenii.

Iată istoria, nu prea veselă, a întoarcerii în țară a unei persoane care, în limbajul acela viclean al știrilor vînturate la un pahar de birfă, se cheamă un «rămas». «Exceptional doctor, domnule, și uite c-a rămas!». «Doctor? Halal de el. De doctorii are oricine nevoie. Se umele de bani. Diploma în medicină e valabilă oriunde!»

«Am lucrat timp de treisprezece ani la cabinetul de psihiatrie al policlinicii «Gheorghe Marinescu», spune medicul Pîrvan. Pușini bagă de seamă că și medicul se îmbolnăvesc. Iar eu, muncind cam două norme zilnic, fiindcă era nevoie, fiindcă, la urma urmei, muncești cît trebuie ca să ajuți niște oameni și nu la normă, m-am îmbolnăvit de astm bronșic, de nervi și de necaz. Avusesem mai înainte tuberculoză la plămîni, eram vindecat, dar oboseala mă îngrijora. Am cerut să lucrez în spital — un transfer posibil, legal, simplu — și nu mi s-a aprobat. «Avem nevoie de dumneata la cabinet». Iar în spital iată că soseau din provincie medici tineri, prin concurs e drept, dar știe oricine că un concurs e o treabă oricum mai grea decât transferul dintr-un pavilion în altul al aceleiași instituții. Am obținut un pașaport pentru turism și tratament la o clinică din Italia. Odată cu pașaportul, m-am decis să-mi rezolv singur nemulțumirile profesionale. Eram convins că, în străinătate, ca specialist și ca medic bun, cu multă experiență, rezolvarea nu putea să fie decât foarte avantajoasă pentru mine. Am socotit că las în țară numai un apartament și o mașină, cu speranța de a le redobîndi curînd în altă parte, niște prieteni — dar, gîndeam, prieteni găsești pretutindeni — și pe mama. Cu timpul, urma să o aduc și pe mama lîngă mine.

Am precizat că mă socotesc un medic bun. De fapt, ce artist și ce medic nu crede despre sine numai lucruri foarte bune? Primul șoc a venit cînd am descoperit că dacă știința mea de medic era într-adevăr valabilă și în Italia și în alte locuri, cu

diploma și deci cu salarizarea, treburile erau mai mult decât complicate, dacă nu de-a dreptul confuze. Practic, trebuia să-mi recîștig atestarea oficială a ceea ce stăpîneam totuși bine, adică știința mea. Asta însemna timp, timp pentru încă o facultate. Iar eu nu mai sînt un tinerel. Am 42 de ani. Să zicem c-o să-mi iau atestarea oficială și profesez apoi în Italia. Voi avea ceva bani la 50 de ani, voi deschide un cabinet, dacă totul merge bine. Am fost trimis într-un lagăr pentru cei care cereau azil economic în localitatea Latina, unde aveam de așteptat 12 luni pînă la lămurirea rosturilor mele de emigrant. Mi s-a oferit posibilitatea să lucrez ca psihiatru la clinica «San Giuseppe» și cu aceasta speranța unui cîștig de natură să-mi redrezeze puțin moralul. Desi munceam ca oricare medic, primeam un salariu anemic, ca să nu-i spun pe numele adevărat, adică miserabil. Vedeți dumneavoastră, eu plecasem din țară ca medic apreciat, aici medicii clinicii mă apreciau de asemenea, dar una e stima și alta sînt banii. Am mers la șeful clinicii și i-am cerut să-mi tripleze, pur și simplu, cîștigul. Cererea l-a lăsat perplex. După lungi discuții și reproșuri a admis să mi se plătească un salariu de trei ori mai mare decât acela pe care-l primisem în primele luni. Ei bine, vreau să știți că noul meu salariu reprezenta exact 60% din cîștigul obișnuit al unui asistent medical! Fiindcă am ajuns aici vreau să clarific unele probleme în ce privește banii: mi-am dat seama, în Italia și după aceea în Canada, că nu are nici o importanță dacă eu cîștig lunar mai mult decât în țară. Am înțeles că, pentru conștiința mea — și probabil pentru oricine — faptul care contează e ca acești bani să reflecte echitabil aportul tău la binele public, să-i capeți fără segregatie, să ai mulțumirea că ești remunerat odată cu toată lumea după niște criterii unice, nediscriminatorii. Să se respecte, ca să zic așa, niște proporții. Or, aici și mai departe, am avut trista ocazie să fiu plătit relativ mai bine decât în țară, dar categoric mai prost decât colegii de specialitate și cu o palidă speranță abia de a ajunge cîndva, dacă nu la egalitate, fiindcă, orice ai face, ești și râmii ani mulți, foarte mulți ani, un emigrant și un om pentru care toate lucrurile vin cu rabat, măcar astfel încît să fiu convins că merita să faci prostia să-ți lași țara pentru niște bani. Cum în Italia nu puteam să conțez pe un viitor clar și cum, uitînd de toate, de mine, de sănătate, am început să mă las prins de ambiția de a trece peste segregatiea ce o simțeam în toate și de a cîștiga precum orice medic specialist bun, am hotărît să plec în Canada, la Montreal. Știu franceza și gîndeam că asta e suficient. Franceza însă o cunoaște tot liceanul. În Canada e nevoie, e adevărat, de medici, dar nu la Montreal, ci tot prin locuri mai îndepărtate și cea mai mare nevoie e în nord, dincolo de cercul polar. Aici mă aștepta încă un an de învățat engleza și de pregătît examenele pentru obținerea atestării. Am socotit timpul minim necesar pînă la încheierea «facultății» și mi-au ieșit șase ani. Dacă reușeam, bineînțeles, la toate examenele. Eram doar un medic bun. Cum să nu reușesc la niște examene după treisprezece ani de practică medicală? Examenul prim consta într-un test cu 140 chestiuni privind limba engleză și 360 de chestiuni profesionale. Reușeam cu 75 de puncte din o sută. Eram convins, mai mult decât convins, că îl trec lesne, și uite că am căzut. Primul examen profesional al vieții mele pe care-l pierdeam, și asta la 42 de ani, pe un pămînt străin. Am priceput curînd că nu știința mea era de vină, ci faptul că toate concureau ca să lucrez ca medic cît mai

mult timp dar să primesc, tot cît mai mult timp, un salariu de asistent medical. Am vorbit mult despre bani fiindcă e un capitol care, zic eu, trebuie clarificat. Voi vorbi acum despre alte câteva lucruri. Știți dumneavoastră că unii bolnavi cărora li se amputează o mîna sau un picior se plîng vreme îndelungată că-i mai doare nu știu ce degerătură la un deget care nu mai există sau că-i înjunghie o veche rană la piciorul ori mîna de-acum amputată? Omul nu e doar o alăturare de elemente, ci un tot. Dacă scoți din acest tot o parte, întregul suferă și suferă rău, nu fizic, ci sufletește. În clinica bucureșteană socoteam că am cîțiva prieteni buni și o mulțime de neprieteni ori persoane care mă lăsau indiferent. O proporție normală. Ei bine, dacă absența neprietenilor nu o resimțeam, în schimb mă seca la inimă cea a prietenilor. Cum mai știți, la noi e obiceiul să strîngi mîna celui cu care te întâlnești. Un gest reflex. Mi s-a întîmplat să întind reflex mîna unor oameni și să fiu privit cu uimire. Momente penibile. Omul are, pe lîngă aceasta, multe, nenumărate obișnuințe care-i marchează ziua de muncă și de viață. E penibil să fii zilnic obligat să-ți revezi nenumăratele obișnuințe, care alcătuiesc, în fond, persoana și chiar personalitatea ta. La forțele de muncă stă scris: «Au prioritate cetățenii canadieni». Ești obligat să treci printr-o seamă de locuri, speciale, ca să zic așa, pentru emigranți și pentru o parte din localnici, dar în aceste locuri simți foarte acut segregatia. Tu n-ai niciodată prioritate. Nu exagerez dacă afirm că 40 la sută din populație e, practic, o populație de semi-șomeri. Cu servicii, adică, temporare. Eu sînt român, dintr-o țară unde am fost crescut cu ideea că unui om nu numai că i se asigură locul de muncă permanent, dar e chiar obligat să muncească permanent. Acolo însă nimeni nu-ți poate garanta că mîine mai ai serviciu. Mai ales dacă ești un emigrant. Am simțit un serios sentiment de insecuritate socială. Bani încep să am ceva, dar cum am fost crescut să am sentimente, tocmai sentimentele mele aveau de suferit. Și, cu bani, nu le puteam repara. Am scris mamei o scrisoare, spunîndu-i că aș vrea să mă întorc în țară și ea mi-a răspuns că s-a interesat ce și cum și a primit toate asigurările că legea mă ajută să revin fără griji și că voi lucra în spital. Am trimis ambasadei noastre din Canada o scrisoare, prin care comunicam dorința mea și mi s-a răspuns favorabil, printr-un ton plin de simpatie, camaraderesc chiar.

Și acum s-a mai întîmplat ceva, care m-a lămurit definitiv că eu sînt medic român și că nu pot fi niciodată un medic canadian ori de altă spîță. O pacientă cu un complex de persecuție a avut o criză și a ieșit în luga din salon, îndreptîndu-se spre poartă. Poarta spitalului unde lucram ca medic specialist cu leață de felcer de mîna a doua. Era pacienta mea, în grija mea, și am fugit după ea ca să nu ajungă în stradă fiindcă intra în fluxul dement al circulației mașinilor. Am reușit s-o prind, am salvat-o de fapt de la un accident fatal, dar am căzut și mi-am rupt piciorul. Credeam că voi simți, la cei printre care lucram, ceva care să semene a admirație. «Nu era datoria dumitale», mi s-a spus. Cum adică nu era datoria mea? Dar a cui? A personalului ajutător. Bine, dar femeia putea să moară. «Posibil. Viața e plină de riscuri și accidente». E un fel de a gîndi, pe care nu cred să-l pot deprinde niciodată. Acum sînt acasă, îmi voi relua în foarte scurt timp serviciul. Am fost un «rămas», o vreme voi mai fi un «întors», apoi voi fi, pur și simplu, medicul psihiatru Valeriu Pîrvan.»

TUDOR OCTAVIAN ■

de cînd ne știm...

De cînd ne știm — aici ne-am îngropat părintii, din stirpe dacă sau latină, poate, și-am apărut aici — izvoarele credinței, cu sacrificii — nu pe jumătate!

De cînd ne știm — avem acest pămînt, și-ai lui am fost, din zori pînă-n apus, și multe ne-au durut, dar nu ne-am frint, căci ne-a ținut mîndria fruntea sus!

Și spațiul mioritic ne-a crescut eroi, născu țărina — pîinea limbii ce-o vorbim, și munții nu ni s-au tocit nicicînd sub ploa, Aici am stat, ca ei, — de cînd ne știm!

DESPINA MINCU ■

primul pas

Puține dintre articolele publicate în ultima vreme în revista noastră s-au bucurat de o atît de largă audiență la publicul cititor ca acele, tipărit în urmă cu aproape trei luni, despre inginerul electronist Nicolae Constantinescu și cercetările sale plasate la granița dintre electronică și medicină. Numărul telefoanelor primite la redacție a fost copleșitor, împiedicîndu-ne uneori să lucrăm, fără ca afirmația aceasta să fie o figură de stil. Scrisorile venite la redacție sau pe adresa inventatorului, strada Snagov, numărul 50, s-au cifrat la cîteva mii, ele continuînd să sosească și determinîndu-ne, înaintea unei reveniri mai ample, să ne întorcem astăzi la subiect.

Pe scurt, noutățile sînt următoarele. Ca urmare a articolului și a interesului crescut manifestat de conducerea Ministerului Sănătății, se află în construcție una dintre invențiile electronistului bucureștean, «Aparat pentru reabilitarea organismului omenesc și vindecarea unor boli», aparat funcționînd pe principiile restabilirii echilibrului electric al celulelor, capabil să producă somn artificial, și al cărui brevet, pe cale de a expira în vară, este readus în actualitate. La Institutul de Inframicrobiologie «Ștefan S. Nicolae» s-a verificat, cu rezultate excelente, toxicitatea unei substanțe antimaligne, căreia inventatorul nu i-a găsit încă un nume, substanță ale cărei calități terapeutice sînt în curs de testare, pe tumori, la Institutul de Oncologie.

Chiar dacă unele formalități întîrzie, din neînțelegere sau din lipsă de încredere, putem constata, cu satisfacție, că un prim pas s-a făcut pe calea recunoașterii oficiale a invențiilor și perseverenței inginerului Nicolae Constantinescu, român a cărui inteligență și putere de muncă se consumă în slujba unei cauze nobile, cea a însănătoșirii oamenilor. Un pas apăsător după care vor urma, cu siguranță, alții, cei ce vor permite publicului larg accesul la tratamentul gîndit și experimentat de electronistul bucureștean.

OVIDIU IOANITOIA ■

Candoare, gingașie, dulce ironie, umor chiar și la ora unui suris: SANDA TOMA.

Șoții Belcin au absolvit de curînd Institutul de Teatru și au găsit imediat angajament și apartament la Iași.

cui prodest? (sau „un clasament arbitrar“)

Referendumul anual al revistei Săptămîna indică drept cel mai bun disc al anului (L.P.-uri), albumul formației Sfinx, «Lume albă», care, cu 2 650 puncte acordate, conduce autoritar clasamentul alcătuit de Cornel Ionescu. Pe locul al doilea e situat dublul album al formației Phoenix «Cantofabule» cu numai 1 175 puncte. La prima vedere pare a fi vorba de un clasament ca oricare altul, sui generis, alcătuit după un criteriu obiectiv, dictat aici de numărul voturilor exprimate. În acest caz, ierarhizarea propusă de criticul de la Săptămîna, sintetizînd opinii dintre cele mai diverse — e justă și ea corespunde unei situații de fapt. Adică, preferințele ascultătorilor, în speță discofililor, se îndreaptă masiv — după cum se vede — către albumul sfîncșilor. Așa să fie oare?

Florian Pittiș: «Toată lumea știe că dublul album Phoenix a fost așteptat ca un eveniment, că a fost receptat ca un eveniment. Toți cunoscătorii îi recunosc valoarea strict muzicală, invenția melodică cu parfum arhaic atît de particular, și mai ales valoarea sa artistică generală, spiritualitatea sa generată de ideile conținute, de universul fabulos, mitic recreat, cu implicații în gândirea și simțirea românească. Interpretarea acestui disc e și ea la înălțimea la care ne-au obișnuit să ascultăm muzica lor phoenicișii. Discul Phoenix e o operă de cultură cu urmări de lungă durată, care se vor vedea peste cîțiva ani. «Cantofabule» — primul album de concepție (și, lucru curios, nu apare din partea formației Sfinx — cum ne așteptam — ci din partea phoenicișilor) — nu poate fi comparat cu nici un alt disc românesc.

«Lume albă» e la rîndul lui un disc de calitate, dar cu piese știute din repertoriul sfîncșilor. Strălucește aici, puternică, personalitatea de chitarist a lui Dan Aldea, unul dintre cei mai buni chitariști din lume. A scoate însă, în referendumul Săptămîinii, discul formației Sfinx pe primul loc și cel al formației Phoenix pe locul secund este o greșală. E vorba — bineînțeles — de un clasament tendențios ce nu corespunde adevărului».

Anda Călugăreanu: «Nu mi se pare cinstit, nu e într-adevăr cinstit să dai la o parte albumul phoenicișilor, unul dintre primele discuri ale unei formații românești care sună atît de perfect, de original și de unitar stilistic. Într-adevăr nu poți să-l ignori pe Dan Aldea, muzician de frunte al generației sale, al generației noastre. Dar nici nu poți să situezi arbitrar discul Sfinx pe primul loc și să minimalizezi un disc mult mai bine realizat, în ansamblu, și încheșat, făcut cu o cheltuială de muncă mai mare. Apoi cui folosesc toate aceste comparații, etichetări, laude ori incriminări după cum bate vîntul. Acum semnatarii Topului îi boicotează pe phoeniciși și e păcat să nu fim corecți, cinstiți între noi. Sînt în fond două stiluri diferite, și dacă ar fi să fim corecți ar trebui, poate, să ocupe amîndouă primul loc, ex aequo.»

Dan Chebac: «Nu este bine a compara două discuri cu stiluri atît de deosebite. Eu sînt din principiu împotriva clasificărilor, comparațiilor. Neapărat, la noi, unul trebuie să fie mai bun decît altul și acela, presupus mai bun, trebuie «impus» publicului. Cînd avem atît de puține formații cu adevărat bune, e păcat că fanii uneia sau alteia se zbat s-o scoată pe aceea pe primul loc, dînd naștere la neînțelegeri și la zăpăcirea publicului».

George Mihăiță: «Am ascultat de atîtea ori cîntecele de pe albumul dublu «Cantofabule» și îl socotesc cu adevărat un eveniment al anului. Nu vîd cum un clasament cinstit l-ar situa pe locul doi».

Edgar Elian, șeful redacției muzicale a Casei de discuri Electrecord: «Dublul album «Cantofabule» al formației Phoenix s-a vîndut mult mai bine decît albumul «Lume albă» al formației Sfinx. Phoenix se menține pe linia unui limbaj original, pătruns de intonații folclorice, tratate modern, fără a urma căi bătătorite. Stilul e inconfundabil, el pune în valoare o tematică unică pentru ambele discuri, un fel de zoologie fantastică. Realizarea muzicală, ingeniozitatea compozițională sînt foarte originale și ele contribuie la reliefașarea, la edificarea unui sens.

Sfîncșii au și ei personalitatea lor, nu lipsită de interes. Discul lor nu are însă o unitate tematică, unitar fiind doar stilul interpretativ. Dan Aldea e într-adevăr o personalitate cu totul remarcabilă prin varietatea instrumentelor la care cîntă și prin tonusul compozițiilor sale. El animă întregul grup, conferind o notă personală actului interpretativ.

«Cantofabule» rămîne, însă, după părerea mea, cu totul și cu totul remarcabil. Vînzările discului sînt conform așteptărilor și el confirmă speranțele noastre. În nici un caz nu poate fi vorba de situarea lui pe locul al doilea».

Ceea ce trebuia demonstrat.

NICOLAE SPIRESCU ■

CRONICA TV

toastul

Stă în firea omului să însemne în amintire anii care vin, anii care trec. Stă în datină să vadă mereu mai luminoasă, mai spornică, mai bună ziua de mîine. Atunci cînd brăzdăm hotarul dintre ani, în momentul cînd se numără roadele și vîrstele, cînd ne croim cu toții noi modele de conduită, pentru a ne atinge încă neimplinitele noastre visuri, atunci, vrem să fim noi înșine o sărbătoare, să ne întîlnim cu noul an tîri ca piatra, iuți ca săgeata, și fără nici o exagerare să arătăm ca... firul de trandafir. Așa trebuie să fie și cînd la toate pregătirile de ospăț, de lumină și belșug se adaugă un program din care să ai ce alege, atunci înseamnă că anul n-a fost unul oarecare.

lată-ne, deci, pe toți, în noaptea cînd se stinge un an și se aprinde un altul ca într-o mare familie ciocnind cupele de cumpăna anilor, toastînd împreună cu Președintele țării și spunîndu-ne reciproc frumoasele noastre urări. Atunci vin talentatele noastre trupe de artiști să ne destîndă cu meșteșugul lor, rostind cuvinte potrivite. Și simțim cum ni se adresează ascultînd urările plugușorului, spuse rîspicat de actori îmbrăcați în costume naționale, purtînd cușme albe de operetă pe cap. Mîna regizorului a creat momente de bucurie stenică vestind cu sunete de clopoței și tîlângi peste care se înalță cuvîntul limpede, curgător și rîspicat al urărilor pentru '76, primul an al noului cincinal. Plugușorul nu ne-a uitat pe nici unul dintre noi, subliniind cu forță și căldură frumusețea muncii, a împlinirilor personale, a perspectivelor.

Urmează apoi într-o cascadă strălucitoare cîntece, scenete, snoave, monologuri, ștafete, dansuri, daruri, petrecere, ninsori, petarde, paiete, operă, joc de lumini, cobzari, romanțe, marșieni, perinița și repetir. Ritmate, dozate și alternate, piesele acestui fastuos spectacol, văzut de toată suflarea românească, au însemnat unele mai mult, altele mai puțin reușite ale genului. Văzute în ansamblu, trebuie să numim întîii pe popularii actori de comedie Dem Rădulescu, Toma Caragiu, Amza Pellea, Octavian Cotescu, la care adaug pe tînărul Mihai Mălaimare. O partitură care nu se uită ușor a aparținut lui Toma Caragiu care ne-a cucerit într-o convorbire telefonică cu Octavian Cotescu despre niște relicve pe sticlă. Trebuie remarcat în acest caz și textul firesc și inventiv, cu poantele bine plasate (păcat de finalul lipit). S-a mai reținut «monologul... Dracului», primarul lui Dem Rădulescu, Nea Mărin între Cocean și Sașa a lui Zăpăcitu, Revelionul de la Lehliu, aritmetica lui Papiiani, snoavele lui Constantin Stănescu, dar nu s-au reținut glumele asa-numitului... Bîlă.

Partea muzicală și coregrafică, prezentă pe întreaga suprafață a spectacolului, a fost ca de obicei bună. Regia deși semnată de regizori diferiți a fost unitară, strălucind pe alocuri, însemnînd pe o mare întindere acuratețe, inspirație, bun gust.

Un omagiu deosebit se cuvine a aduce la capătul acestei trude, însumînd zile și nopți de repetiții și filmări, ore nesfîrșite de montaj, sincronizări și vizionări, tuturor lucrătorilor și colaboratorilor Televiziunii care ne-au oferit acest amplu spectacol de optimism, încredere și voie bună. S-a lucrat cu foc continuu, uitînd de program, uitînd de odihnă și masă, în dorința de a aduce în cea mai lungă și îmbelșugată noapte a anului, bucuria artei, bucuria cîntecelor și a dansului în toate casele țării. Urările, vorbele, melodiile, glumele, jocurile ne-au fost adresate odată cu zimbetul artiștilor, pe care i-am avut o noapte și patru zile în mijlocul nostru.

COMAN ȘOVA ■

CINE, CE, UNDE, CIND!

● În domeniul pop-ului, deviza zilei o constituie L.P.-urile formațiilor noastre de frunte. După albumele semnate de Sfinx și Phoenix (mare succes acum cu dublul album Cantofabule) vor urma discurile formațiilor F.F.N. și Progresiv TM. ● Formația F.F.N. și-a prezentat, de altfel, în două recente concerte, unul la Casa Studenților și celălalt la Clubul Z, muzica albumului său intitulat Zece pași, care va apărea în trimestrul I 1976. Sunet plin de forță, atmosferă acustică de mare complexitate, la care contribuie colajele de bandă imprimată cu pian, moog-sintetizer, zgomote naturale; tematică actuală și ardentă specifică muzicii tînere și ilustrată semnificativ de titlurile unor cîntece: Definiție, Speranța, Cetatea noastră (pe versuri de Dan Mutașcu), Omagiu, Poluare, Soare de-aș avea; în sfîrșit, o frumoasă și binemeritată primire din partea publicului datorată în bună măsură și manierei de prezentare, în stil show — cu orgă de lumini și cu proiecția unui film de dans contemporan al trupei lui Alwin Nikolais. ● La Operă a avut loc premiera baletului-superproducție Spartacus. Energie multă, eforturi maxime dar în bună parte inutile, investite într-un spectacol mamut,

comercial, în care dansul e înecat în poze și gesturi grandilocvente, în pantomimă și bătălii regizate ca la Paramont, dar în viziune revăzută în stilul: sclavul lovește cu spada și se apără romanul, urmează o întoarcere de 180°, de preferință o săritură, apoi lovește romanul și se apără sclavul etc. Acest stil desuet ce părea definitiv uitat în magazia Operei nu e de natură să familiarizeze dansatorii și spectatorii cu baletul contemporan. Petre Ciortea e într-adevăr epatant cînd își încordează mușchii; Cristina Hamel poate fi în această montare comercială o tandră și credincioasă soție; iar dansatorii Operei sînt toți viguroși și impunători. Dar prima scenă lirică și coregrafică nu e Follies Bergeres. Limbajul coregrafic e prea sărac și figura lui Spartacus pare redusă la aceea a unui luptător puternic dar... atît. Finalul lipit și pseudo-simbolistic cu Spartacus devenit statuie este simptomat pentru lipsa de fantezie vizibilă în cele mai multe dintre montările coregrafice ale Operei. Regizorul și coregraful Vasile Marcu dă și aici o probă din calutul său creator de pași și de sărituri, dar ce distanță față de forța de expresie din alte balete ale sale, din Ritualul primăverii, de pildă! Unde sînt mult promișele lucrării contemporane în care dansul să fie redat domeniului său sacru, acolo unde primează metafora și simbolul? Publicul, saturat cu balete clasice și clasicizante, cu unele reluări înșușite necritic, continuă să aștepte și să spera.

Ultimele pregătiri pentru premiera Teatrului L.S. Bulandra «Lungul drum al zilei către noapte» în regia lui Liviu Ciulei și cu o distribuție de 24 de carate.

CRONICA SPECTACOLELOR

unde este actul II?

— «Nu vă supărați, tovarășă garderobieră, dumneavoastră puteți să-mi confirmați dacă piesa s-a terminat?» — «S-a terminat, tovarășe, puteți pleca acasă». Dialogul a avut loc la sfârșitul spectacolului cu piesa «Dilema» de Radu F. Alexandru, la Teatrul Nottara. Și iată de ce.

Radu F. Alexandru pornește de la o premisă de excepție: un medic se interesează de destinul pacientului său după ce acesta părăsește spitalul și se pulverizează în neant. Ancheta în jurul motivelor care au determinat sfârșitul tragic al pacientului său are turnură polițistă. Dar se păstrează în limitele investigației de bun simț, mai ales de ordin moral, etic. Adică, se întreabă autorul, e moral ca un medic să-și avertizeze pacientul asupra stării grave a sănătății sale și, asemenea unui doctor Faustus răcător, să-i pună în față oglinda tulbură a viitorului, sau e mai bine să-l mintă, să-l inducă în eroare, să escamoteze adevărul? Există minciuni necesare? Cine are dreptul să decidă dacă trebuie să-i spunem unui om adevărul în față (un adevăr dureros și chiar monstruos deși își extrage esența din alcătuirea noastră biologică atât de fragilă, de perisabilă) sau să-l mintăm? După cum, în altă ordine de idei, o anumită lume medicală e agitată acum de o serie de probleme legate de introducerea dreptului la moarte în cazurile bolilor incurabile și ireversibile, când pacienții devin o povară chinuitoare atât pentru ei înșiși cât și pentru oamenii din jurul lor, pentru societate. Dar cine are dreptul oare să decidă dacă un om trebuie să moară sau să trăiască? Cine își asumă răspunderea?

Suneam adineori că autorul și-a creat o premisă de excepție prin aceea că împinge un medic într-un lung proces de investigație a cauzelor extramedicale care au dus la sfârșitul tragic al unui anume pacient. (Nu are rost să ne încărcăm memoria cu nume!) Lucrul se întâmplă rar. Luați legătura cu medicii pe care-i cunoașteți și veți vedea că foarte puțini întreprind mai mult decât o investigație biologică și, oarecum intuitiv, una psihologică asupra pacienților. Dar odată declanșată obsesia că un om a putut muri în timpul permisiunii de a părăsi spitalul pentru 24 de ore, permisiune semnată de doctorul Alexandrescu (nu întâmplător numele medicului începe cu litera A, prima literă a alfabetului) autorul nu avea dreptul să rămână doar la concluziile justiției, oricât de implacabile sînt acestea. Pentru că pe noi, pe spectatori, nu ne interesa cum se ia o decizie în tribunal, ci cum se iau deciziile prin care condamnăm sau achităm oameni în viața de toate zilele unde instanța e deschisă permanent și nu se expune în robă! Ei bine, piesa lui Radu F. Alexandru trebuia să înceapă, să se continue mai bine zis abia după verdictul din instanța reală și protocolară care stabilește vinovățiile prin fapte, prin argumente concrete, nu din zona imaginarului, a esteticului. Iată de ce și nedumerirea publicului în final. Căzuta rămâne în plan uman nereșolvat. Să nu apelăm în această situație la motivul «finalului deschis»? Pentru că spectatorului nu-i sînt oferite în această reprezentare premisele ca să ia în forul său interior o decizie, să găsească singur rezolvarea cazului doctorului Alexandrescu. Ne așteptăm ca piesa lui Radu F. Alexandru să-și propună mai mult și să ne ofere mai mult: măcar o investigație penetrantă în ansamblul de relații interumane care compun și descompun tragedia unei existențe. Spectatorii așteptau de fapt să se declanșeze intriga care a făcut posibilă evoluția și involuția unui destin. Acum, căutăm să ne scriem singuri piesa întrebându-ne ce fel de relații au existat între directorul institutului și soția pacientului dispărut, dar între secretara dactilografă și pacient sau chiar între medic și pacient? Nu e bine cînd spectatorul își inventează mai multe piste de investigație decât își permite autorul. De aici și insatisfacția omului din stal la sfârșitul spectacolului. Pe el nu-l mai interesează cît de elegant, de distins, de exterior frămîntat și de stereotip frămîntat a fost Dorin Varga în rolul medicului Alexandrescu, nici cît de exact s-a achitat de rol Constantin Brezeanu, nici cît de convingătoare a fost Camelia Zorlescu în rolul soției pacientului, nici cît de firesc și dezarmant de sincer a fost, într-un rol pasager, Emil Hossu, nici cît de straniu și de expresiv a fost Mircea Alexandrescu, nici cît de speriat și bilbită a fost Sanda Bănciță, nici cît de grotesc a fost Toni Zaharian, nici cît de patetică a fost Eugenia Bădulescu ș.a.m.d. Pe el nu-l mai interesează nici scenografia, nici regia. El iese de la spectacol convins că un dramaturg talentat și inteligent și cu o eroare de tactică. Și-a imaginat că spectatorul se va mulțumi cu jumătăți de măsură. Explicabil de ce acesta se adresează în cele din urmă descumpănit garderobierii cu o întrebare deconcentrată dar exprimînd exact starea de confuzie din sală și de pe scenă: «S-a terminat? Actul doi nu se mai joacă?»

valiza cu fluturi pînă la urmă nu s-a deschis

Am înțeles de la început că proiectarea celor trei personaje ale «Valizei cu fluturi» într-un trecut plin de coșmare a fost doar o stratagemă a autorului. Greșită, după părerea noastră. Pentru că piesa depășește cadrul unei teze, evadează din granițele imediate ale unui timp cronometrat exact, concret, la perfectul compus, și devine parabolă. Mi s-a părut însă că piesa lui Iosif Naghiu ar fi câștigat în putere de seducție și de convingere rămînînd în sfera concretului, a realului, dar conjugîndu-se la timpul prezent! Parabola are totuși ceva artificial, ceva fals. Din păcate timpul nu a închis, nu a înăbușit în vila aceea de pe malul mării aruncată departe de zbulcumiul lumii și construită ca un bunker, din beton masiv — loc de refugiu, de lășitate și de compromis — tot ce avea umanitatea mai urît. Piesa lui Naghiu nu e atît procesul unui timp în descompunere, al unui coșmar, ci procesul dezagregării unei morale, a unei filosofii de viață care compromite încă unei familie, trista familie clădită pe instincte, pe ură personală, pe violență și alcool, pe trădări și adulter consumat ca salata de fructe la desert, pe interes, pe avere, pe bani! Nu, din păcate, familia burgheză, cu lenea sa apetisantă și cu înțelegerea sofisticată a moralei și castității, nu a dispărut. Dovadă mocirla mai mult sau mai puțin secretă a unor dosare de divorț în tribunale. Tînărul bărbat desconspirat strident în piesă — răstoarnă legile triunghiului cu o candoare, cu o puritate care derutează, care provoacă crize în atmosfera lugubră de adăpost antiaerian din vila refugiaților în uitare. El reprezintă în piesa lui Iosif Naghiu viitorul, el este luptătorul antifascist, este ilegalistul care crede într-o viață mai bună, mai frumoasă, care comite erori din stîngărie, din lipsă de experiență, erori care îl costă scump: sacrificiul. Valiza sa cu fluturi nu se deschide nici măcar o singură dată de-a lungul piesei. Dar simbo-

lul adaugă o încărcătură de poezie și de subtilitate, de efemer și de puritate personajului. E vorba poate de fluturii aceia pe care cîndva Malraux îi văzuse după război așezîndu-se, pe cîmpurile de luptă, pe pleoapele morților... Poate că piesa lui Iosif Naghiu ar fi câștigat rămînînd în dreptul minutarului de la ceasul nostru de mină sau de la colțul străzii. Căzuta acesta de morală, într-o lume bîntuie de atîtea seisme, ar fi devenit cu adevărat cutremurător în interioarele noastre de conștiință. Astăzi, mai mult ca oricînd, refuzul în fața evenimentelor vieții, evadarea în alcool și abandonarea desăntătită în alcov, pradă instinctelor erotice, lășității, trădării, devin monstroase. Bărbatul tînăr care reduce la tăcere ecuația burgheza a adulterului e reprezentantul unei lumi noi, ideale, pe cale de a se edifica, credincios unui cod lăuntric, moral și etic incompatibil cu degradarea umană, necruțător cu abdicarea frivolă de la principii.

Autorul a evitat cotidianul. Poetul din el s-a răzbunat. Evitînd ciocnirea cu morală imediată, el l-a transformat pe spectator într-un tip imobil pasiv, urmărind pur și simplu o demonstrație frumoasă scrisă și interpretată. Nu l-a făcut să participe. L-a legitimat în trecut. Tirada din final a eroului ucis e o gafă. Din punct de vedere dramaturgic, inutilă. Din punct de vedere literar, calofilă. Din punct de vedere spectral, neavenită. E surprinzător cum poate crede cineva că ne vor convinge cîteva concluzii plasate în final că piesa vrea să spună ceea ce a spus de fapt permanent prin fiecare replică și prin fiecare indicație regizorală. Să nu fim crezuți noi, spectatori, chiar atît de naivi, de miopi!

L-am urmărit cu o intensitate neobișnuită mai ales pe Ovidiu Iuliu Moldovan, interpretul unui personaj care spune multe lucruri cunoscute de noi din cărți și din lecții de dirigiență. A fost uluitor. Actorul acesta nu a greșit nici o fracțiune de secundă: a jucat atît de firesc încît ne-a creat impresia că descoperă acolo, pe loc, în fața noastră, cu o sinceritate absolută, adevărurile unei generații. Era și singura șansă de a face personajul credibil, de a-l scoate din banalitate, de a-l face om. Ion Marinescu, în rolul unui artist plastic eşuat, a executat un număr savant de acrobație spirituală în jurul personajului principal, degustînd rafinatele băuturi străine cu aceeași voluptate cu care decanta memoriile unei existențe falimentare, plină de vicii și de orori, prezentate însă la orgă. Valeria Seciu a pluit prin scenă bizară și inefabilă, senzuală și sofisticată, ascunzînd de fapt în oglindă chipul crimei comise parcă doar cu un crin inmuat în cianură.

Regizorul Sanda Manu a condus spectacolul cu discreție și cu bun-gust. Pînă la urmă însă, într-adevăr, «valiza cu fluturi» nu s-a deschis. Ni s-ar fi acordat o satisfacție pe care o merităm. A. DOHOTARU ■

CRONICA FILMULUI

„Cursa” — sau ambiția de a nu avea ambiții foarte mari

«Cursa» este un film care place publicului. Răsufletul sălii urmărește pulsul secvențelor și singurele comentarii nemulțumite sînt ale celor pe care nu-i satisfac decît un conflict excesiv de superficial. Te poți întreba doar de ce au trebuit să treacă atîția ani pentru ca să avem curajul să facem un film atît de simplu, fără ambiția de a lansa afirmații categorice și definitive asupra relațiilor umane, fără pretenția de a fixa în generalitate fiecare gest, fără tentația de a căuta în actualitate tot ceea ce pare sau trebuie să fie tipic. În genericul «Cursei» un reporter de televiziune se străduie să decupeze pentru dreptunghiul alb-negru al ecranului îngust și neîncăpător numai acele gesturi și cuvinte care, în limbajul schematicizat prin care uneori se comunică informația, puteau deveni pertinente. Restul rămînea în umbră, adică în culoare, în culorile oarecum șterse ale cotidianului. Ostentativ chiar, scenariul lui Timotei Ursu se concentrează asupra «feliei de viață» pe care reporterul nu poate și nu este obișnuit s-o consemneze. De aici, o poveste simplă, avînd ca personaje doi soferi porniți pentru cîteva zile pe firul Transfăgărășanului la volanul unui gigant și o fată ce-și părăsise casa și slujba în căutarea unui logodnic de care o lega o mult prea fragilă iubire. Poate cîndva ne-am fi întrebato: merită să facem asemenea filme? Am fost o vreme seduși de scenariul care își propunea totul sau nimic, construiind în scopuri evidente nobile presupuse procese de conștiință și o realitate de laborator. Din acest punct de vedere «Cursa» ne-a oferit o replică simplă, lășîndu-ne să înșoțim cîteva clipe trei oameni care nu se impun prin acțiuni de excepție sau prin senzaționalul experienței de viață trăite. Ei sînt eroii atît cît sînt oameni, nu «simpli», ci adevărați, oameni ale căror gesturi, tăceri sau cuvinte acoperă o trăire sufletească autentică, o biografie morală bogată; trăire despre care aflăm cîte ceva dar ne rămîne suficient de mult ascuns, cu discreție; suficient pentru a ne pune întrebări, a căuta motivații, a prelungi în imaginația noastră destinul lor.

Vorbîndu-ne despre prietenie sau despre singurătate, învățîndu-ne — pentru a cita oară — să nu reușim să învățăm lucrul acesta simplu! — că trebuie să ne apropiem fără prejudecăți de oameni pentru a-i înțelege, «Cursa» este un film al caracterelor în mișcare, acționînd prin sugestie și nu prin analiză, obligîndu-ne să fim martori și nu judecători. E drept, rolul oferit lui Mircea Albulescu pare mai bogat în resurse, dar oare oamenii cu o biografie mai sumară, mai puțin apăsătoare de experiențe dificile și drame consumate, nu au același «fond principal de sentimente» demn să le justifice existența artistică?

Aflat la primul său film, Mircea Danieluc a înțeles că trebuie «jucat cinstit» cu o asemenea scenariu și a apelat la alfabetul sigur și limpede al epicii realiste, eliminînd tentația veritativului de suprafață sau a plasticizării excesive sub care ascundem adesea fragilitatea structurii dramatice. Filmul este elaborat cu multă migală și acuratețe, iar impresia de detașare, de obiectivare reportericească voită pe care și-o lasă narațiunea nu înseamnă nimic altceva decît discreție și reținere — într-un cuvînt tandrețe și căldură, drumuri prin care autorii s-au apropiat și ne-au apropiat de sufletul a trei oameni ce s-au dovedit vrednici să fie eroii numai prin simplul fapt că există, că trăiesc, că sînt. Ar fi aceasta și o definiție a stilului actoricesc pe care trioul Albulescu-Diplan-Tora Vasilescu îl construiesc cu farmec și naturalitate, pornind de la datele aparent reduse ale unei acțiuni sărace în exterioritate și ale unui dialog încărcat de firescul sentimentelor.

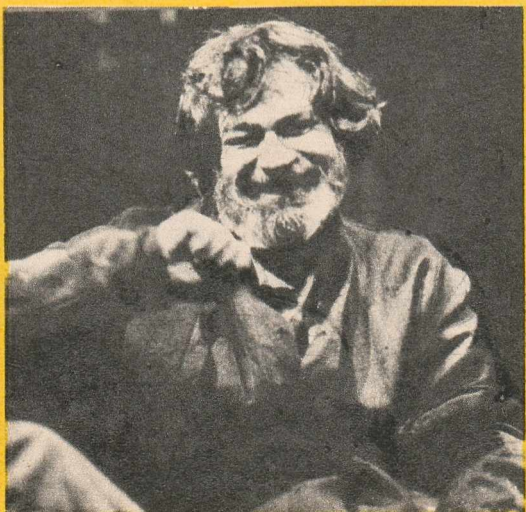
EUGEN PATRICHE ■

INSTANTANE

Ion Dodu Bălan, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste la vernisajul unei expoziții de carte

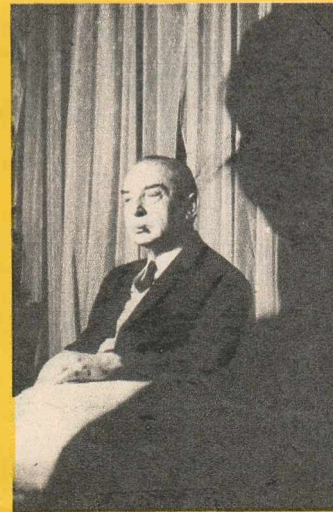
Vasile Nițulescu într-un monolog exploziv

Constantin Piliuță n-a uitat florile

Tașcu Gheorghiu sau noblețea lui Lampedusa

FOTOGRAFII DE V. BLENDEA ȘI EMANUEL TÂNJAŁĂ

flacăra cenaclu

cronica (111)

În după-amiaza și în seara zilei de 27 decembrie 1975 s-a desfășurat la Palatul sporturilor și culturii din București în cadrul unui program non-stop de opt ore *Gala Festivalurilor-Flacăra 1975*.

Fără să idilizăm sau să punem fard realității, putem spune că membrii *Cenacului Flacăra* au trăit în pragul noului an 1976 momente de mare satisfacție spirituală. Bucuria le-a fost prilejuită chiar înainte de deschiderea festivalului de o priveliște tonică. Pe largile alei ce duc spre palat au început de la orele 14.30 să se îndrepte spre intrările sălii neîntrerupte șiruri de oameni. Astfel că la începerea galei erau în spațioasa sală a palatului circa 10 000 (zece mii) de spectatori, bineînțeles, e vorba numai de acei care au reușit să fie în posesia respectivelor bilete. Deci 10 000 de prieteni bucureșteni ai *cenacului*, prețuitori ai poeziei și muzicii lui, iubitori ai artei create și interpretate de membrii *cenacului*. Însemnau acești 10 000 de spectatori o grăitoare răsplătă ce încununa munca îndrăjită și pasionată a membrilor *cenacului* de-a lungul unui an pe cât de fructuos pe atât de greu. Cititorii cunosc, desigur, deseale noastre peregrinări prin orașele și comunele patriei, întreprinse de noi cu bucurie, dar și cu consumarea unui timp hărăzit odihnei și refacerii forțelor necesare diferitelor locuri de muncă în care activează membrii *cenacului*. Și ca orice *colectiv de muncă* și *colectivul cenacului* nostru simțea satisfacția și mândria ce le dă culegerea roadelor unei activități bune sau foarte bune. Să recunoaștem că nu e puțin lucru strângerea într-un loc a unei mulțimi de oameni de ordinul miilor veniți să asculte nu cine știe ce formație muzicală de leftine și comerciale exhibiționisme, fie ea din țară sau de peste hotare, sau să asculte vreun dubios cântăreț cu un repertoriu a cărui precară valoare este susținută doar de un snob și facil gust, ci, cum de atâtea ori am constat, veniți la întâlnirea sau reîntâlnirea cu poezii și cîntece de profund angajament revoluționar și patriotic.

Au putut constata membrii *cenacului* și cu ocazia recentei gale că străduințele lor au găsit un imens și încurajator ecou în mințile și inimile atîtor oameni însetați, spre cîntea prezentului țării noastre, de o artă adevărată, sinceră, de nobile implicații civice și patriotice.

În ziua de 27 decembrie 1975 erau în sală mulți oameni tineri, foarte mulți tineri. Faptul nu avea decât să mulțumească, deoarece arta promovată de *cenacul* are îndeosebi țeluri formative, de modelare a conștiinței și atitudinilor cetățenești. Dar în sală se aflau și mulți oameni vîrstnici. Este aici un alt fapt care și el ne dă satisfacție. *Cenacul* face o artă tînără, o muzică tînără. Aceasta nu în vederea cine știe căror criterii de divizare artificială a generațiilor. Artă *cenacului* se adresează tuturor oamenilor acestei țări. E o artă tînără în sensul că se vrea însuflețită de spirit mereu novator, vigilență la crusta rutinei, de spargere a tiparelor șablonarde, cât mai îndepărtată de locu-

rile comode și comune. Ținînd să fie o artă revoluționară, această artă trebuie să fie ea însăși stăpînită de spiritul noului, să sune mereu proaspăt, să se adreseze cît mai direct, dar nu simplist, oamenilor pentru care e făcută. De aceea — și fenomenul l-am observat și prin multe alte locuri pe unde am fost — prezența din ce în ce mai frecventă în rîndurile exultînd de tinerete și a oamenilor cu zăpada maturității la tîmple e un lucru ce-l înregistrăm cu bucurie în seria împlinirilor noastre.

Dar să trecem acum la relatarea ultimei noastre manifestări din anul care a trecut.

La început au sunat vast și înalt acordurile unor însuflețitoare cîntece precum *Des-teapță-te române*, *Trei culori*, *Hora Unirii* transmise nouă de către taragotul lui Dumitru Fărcaș și acordeonul lui Gh. Muresan. Participanții le-au ascultat în picioare într-o emoționată reculegere. Vibrațiile înstrăpînice în sală și în sufletele participanților de ritmurile răscolitoare ale acestor cîntece s-au intensificat atunci cînd de pe scenă poetul Adrian Păunescu a rostit și artistul Tudor Gheorghe a cîntat un poem omagial dedicat președintelui țării.

Tudor Gheorghe a susținut un recital, amplificat neprevăzut la insistența publicului. A cîntat *Țara mea* de Ioan Nenișescu, *Mai vine țara pe la noi* de George Țărnea, *Balada Sfîntului Gheorghe cel fals* de Ștefan Augustin Doinaș, *Repetabila povară* de Adrian Păunescu, *Țara asta nu e șvaiter* de Ion Nicolescu, *Ursul românesc* de Mihai Beniuc, *Bilet de amor și în fiecare zi ne batem joc* de Romulus Vulpesco, *Un și O* de Al. O. Depărățeanu, cîntece populare. Diversitatea repertoriului a cerut și una a interpretării, Tudor Gheorghe uimind și de data asta sala prin varietatea de structură și gen a artei sale. Dumitru Fărcaș și Gheorghe Muresan ne-au adus pe scena palatului harta de vrăji și vis a cîntecului popular românesc. Dan Chebac a interpretat din propriile sale cîntece de pătrunzătoare melodicitate, cîntece bune, datorită și glasului său ferm și nuanțat, au devenit, ierte-ni-se cuvîntul demonizat de atîta impostură, șlagăre.

La fel și arta de creație și interpretativă a lui Evandro Rossetti a dat unor cîntece proprii, virtuți ce le-au destinat unei largi audiențe. *Cozma Răcoare* de Nicolae Labiș sau *Tudor la Hanul lui Manuc* de Gheorghe Tomozei sînt, în acest sens, exemple de necontestat. Mircea Vintilă susține de asemenea un amplu recital în punctul final al galei. Nu e fără importanță acest amănunt. Publicul se afla în a opta oră de program. Totuși, arta de mari încîntări și profund calm a lui Mircea Vintilă a fost ascultată cu o vie și proaspătă receptivitate. O parte din cîntecele lui au fost însoțite de acompaniamentul întregii săli. Anda Călugăreanu a redat inimitabil umorul dintr-un text savuros semnat de Al. Monciu-Sudinski, a cîntat cîteva din seducătoarele ei proprii melodii. Obsedantul Bocet a impresionat adînc sala. Și pe scena sălii palatului, Adriana Ausch s-a menținut cu grație și fermitate pe drumul ei ascendent. Dan Tufaru recită *Inscripție pe piatra de hotar* de Geo Dumitrescu. Am vorbit de cîte ori am avut prilejul de frumosul talent al lui Valeriu Sterian, personalitate reprezentativă a muzicii tinere. Am relevat calitățile lui de compozitor și interpret. E cazul de astă dată să-i evidențiem și calitățile lui de bun chitarist. Maramureșeanul Ion Zubașcu a imprăștiat cu talent și generozitate în largul spațiu al sălii cîndoaarea dalbelor flori ale unora din colin-

Ileana Zubașcu și aparatul ei cu clopoței.

Doru Stănculescu a avut o seară excepțională.

Nicolae Dobrin a primit Cupa Flacăra pentru cel mai bun fotbalist al ultimului deceniu. În stînga marelui sportiv, soția sa.

dele noastre. Iar Ileana Zubașcu l-a acompaniat cu clinchetul unor clopoței înșirați pe un aparat născocit de minuitoarea lui. Nicu Alifantis a cîntat cu voce amplă un repertoriu compus din melodii proprii și a subjugat sala. A sunat frumos, timbrat glasul lui Adrian Ivanîțchi, piesele lui muzicale reliefind întotdeauna sensul poemelor cîntate. Doru Stănculescu a avut o seară excepțională, a cîntat cu stimulatorie supraveghere, cu un fertil control al mijloacelor sale artistice. A fost profund și spumos, grav și cu delicat umor, totul cu necesitate și sugestivă expresivitate. Romeo Ghiur cîntă interiorizat o frumoasă compoziție proprie pe un poem de Al. Andrițoiu. Ionela Copaciu interpretează o piesă de rezistență *Sara pe deal* de Mihai Eminescu, dar cîntăreața are încă un insucces. Tînărul Gheorghe Gheorghiu se remarcă hotărîtor ca un dăruit reprezentant al muzicii tinere. Actrița Mariella Petrescu recită convingător și cu deosebit meșteșug actoricesc *Muzeul satului* de Marin Sorescu. George Mihăiță a fost și de astă dată un răsfațat al aplauzelor. Radu Gheorghe a fost în mare formă ca actor și cîntăreț. Irezistibil într-un număr de pantomimă, emoționant în *Balada pentru Fărîmiță Lambru*. Strălucit și divers: Florian Pittiș. Pantomima actorului la *Lordul John* cîntat de Mircea Vintilă e un număr antologic. Conturează un moment de autentică artă Mihai Stan, recitînd poeme de Ioan Alexandru, Dumitru Popescu, Marin Sorescu, Ion Nicolescu, Gelu Colceag și Gabriel Iencec, ca membrii ai grupului *Reflex Flacăra* și ca recitatori individuali, țin prin talentul și verva lor sala într-o vie animație. Harul lor nu ține seama de dimensiunile nici unei săli, acoperind-o oricît ar fi aceasta de întinsă. Foarte bun, Sorin Minghiat, acompaniîndu-l vocal și la flaut pe Doru Stănculescu. Talentul lui Mircea Vancă de cîntăreț și instrumentist se face din ce în ce mai remarcat.

10 000 de prieteni bucureșteni ai *cenacului*, prețuitori ai poeziei și muzicii lui.

Fotografii de EMANUEL ȚINJALĂ

ceea ce se înfiripă aici, la eforie nord, nu este și nu dorim să fie de domeniul fantasticului...

Pentru membrii cenaclului, o privesc tonică: șiruri nesfârșite de oameni se îndreaptă spre Palatul Sporturilor și culturii.

Înainte de a încheia, să transcriem numele celor premiați și care au primit diplomele respective în cursul seriei.

Trimestrele III și IV, 1975

Marele premiu pentru muzică tânără: Anda Călugăreanu; Marele premiu pentru interpretarea poeziei: Mihai Stan; Premiul special: Ion Nicolescu; Premiul consacării: Nicu Alifantis și Valeriu Sterian; Premiul încrederii: Florin Zamfirescu, Evandro Rossetti; mențiuni: Ionela Copaciu, Romeo Ghiur.

Premii anuale 1975

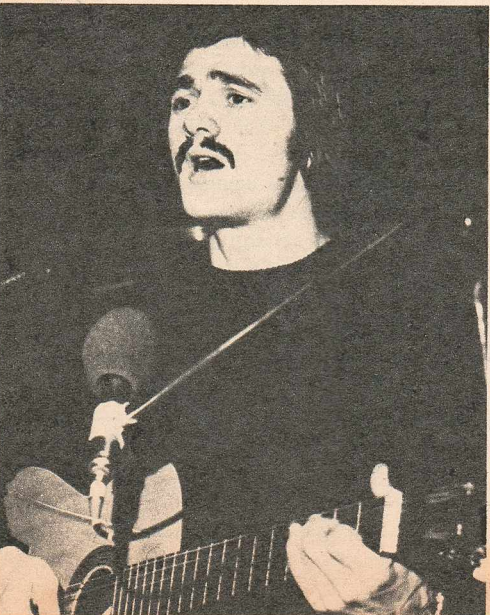
Marele premiu pentru muzică tânără: Tudor Gheorghe, Mircea Vintilă; Marele premiu pentru interpretarea poeziei: Florian Pittiș și George Mihăiță; Premiul pentru creație: Dan Tufaru, Ion Zubașcu; Premiul special: Dan Chebac, Dumitru Fărcaș; Premiul consacării: Adriana Ausch, Adrian Ivanțich, Ileana Zubașcu; Premiul pentru debut: Gheorghe Gheorghiu; Premiul pentru încredere și confirmare: Gelu Colceag, Gabriel Iencec, Radu Gheorghe, Mariella Petrescu, Gheorghe Mureșan, Ovidiu Iuliu Moldovan, George Târnea.

De asemenea, marele sportiv Nicolae Dobrin primește *Cupa Flacăra pentru cel mai bun fotbalist al ultimului deceniu*, așa cum a rezultat din ancheta întreprinsă de revista și almanahul *Flacăra*.

Fără pretenția unui bilanț sau concluzii, putem totuși afirma că anul care a trecut a fost un an bun pentru cenaclul nostru. S-a datorat lucrul acesta valoroaselor poezii recitate sau cîntate, pasiunii și ambiției membrilor cenaclului de a fi cit mai buni, și mai ales, zecilor de mii de oameni care ne-au încurajat prin generoasa lor prietenie și înțelegere.

TRAIAN STOICA ■

Radu Gheorghe a fost în mare formă ca actor și cîntăreț.

— Sînteți tovarășul Păduraru?

— Da. Petrea Păduraru. Locuiesc în Medgidia, bloc 10, apartament 15. Pe strada Griviței, bineînțeles. Strîngeți-mi mîna, dar nu prea tare, căci încă mă mai înjunghie. V-a trimis tovarășul doctor, nu? Dacă nu vă trimitea dumnealui, vă scriam eu. De loc sînt din Vaslui. Si am avut o viață lungă. Au încăput în ea de toate. La Medgidia am venit ca să nu mai fiu singur. Multă lume zice că-i praf. Nu-i chiar așa. E o muncă ordonată și cînd n-ai nimic cu nimeni, nimeni n-are nimic cu tine. În ziua de 17 septembrie am mers ca de obicei la lucru foarte de dimineață. Toți venim la fel. Pînă la începerea lucrului mergem în secții și remediem ce e de remediat. Sectorul meu e la tunel, la un coș de colectare, sistem pantolon. Era o gaură care trebuia sudată. Cînd sudorii n-au timp, obișnuim să băgăm înăuntru un băț cu celofan. Mă uitam în sector că de cîtva timp dăduseră niște izvoare. Din pămînt. Merg să iau o măsură de nuiete, fiindcă din cauza apei se făcuse noroi, cum le zicem noi, mocirle. Asta a fost ghinionul meu: ca să nu mă duc prin apă, m-am rezemat de coșul de colectare. Cu piciorul drept pe bandă. Cu stîngul vroiam să săr dincolo, cînd s-a dat drumul la motor. Banda mergea înainte și mă trăgea după ea. Pînă la coș. Am rămas imobilizat. Banda mergea — dar nu mă mai tîra. Îmi tîra doar pielea de pe brațe, de pe gît, de pe șira spinării, de pe fund, vă rog să mă scuzați, după care am început să mă rup încet. Cum să vă spun: bucățiță cu bucățiță. E un lucru cunoscut de tot colectivul: sînt un om lucid, rezistent și robust. Cînd am fost trîncit cu capul în jos, mi-am văzut una dintre mîini sfărîmată și plină toată de sînge. Mi-am zis că, mă rog, se poate trăi și fără o mîină și că trebuie să salvez restul, adică ce mai rămăsese și am început să strig. La noi venise de curînd un moș, care mi-a fost dat mie să-i fac orientarea. Și fiind acolo, față în față cu ce mai vedeam din mine, moșul m-a văzut. Eu nu puteam să-l văd. Capul îmi ajunsese în coș, o mîină sub coș și el a dat alarma. În clipa următoare s-ar fi dat drumul la materiale pe bandă și acum aș fi fost zidit cine știe unde. Alarma lui a oprit banda și au venit la fața locului șeful de tură, șeful de secție și colegii mei. Au dat roțile jos ca să mă poată scoate, pe rînd. Cînd mi-am revenit și am devenit conștient de mine, mi-am zis: gata, pînă aici mi-a fost. Nu puteam nici să mișc, nici să țip, nici să mîninc, nici să dorm. Zăceam, împachetat tot, cu capul pe o masă, fiindcă nici culcat nu puteam sta. Zăceam și mă gîndeam la oamenii ăia 11, care mai multe zile și nopți au stat lîngă mine, donînd sînge pentru mine. Să-mi dau seama abia în situația aceea că-mi erau prieteni și țineau la mine!... Am ieșit totuși, în cărucior, și nici vorbă nu putea fi de muncă. Am vorbit cu tovarășii doctori și m-au trimis aici, unde, după cum vedeți, am fost recuperat, umblu, vorbesc, cam mult ce-i drept, numai mîna nu pot s-o întind că mă doare, dar și eu am voință, sper adică, și nu se poate să nu mă fac bine. Fiindcă nu prea știu eu cum o să se desfășoare toată chestia asta și ce-o să scrieți, vă rog să faceți astfel ca să afle toată lumea, că la noi în țară sînt doctori de omenie, dar ca aici, la Eforie Nord, n-am mai văzut nicăieri ce mi-a fost dat să văd și să aud ca medicină și ca doctori buni și de treabă.

Recuperarea integrală a lui Petrea Păduraru este o realitate, una miraculoasă, ce-i drept!, dar o realitate inatacabilă. Orice victorie asupra morții este o binecuvîntată realitate, dar în cazul lui Petrea Păduraru și al multor alora ca el nu este vorba de

orice victorie, ci de o victorie totală. Petrea Păduraru este, mai exact va fi, redat muncii, colegilor, familiei, oricît ar părea de necrezut, cu puțințele fizice și intelectuale intacte. Aceasta este menirea Clinicii Grand din Eforie Nord. Cînd toate celelalte rosturi ale medicinei au fost încheiate și uneori celui tratat i se spune: am făcut tot ce ne-a stat în puteri, să fii sănătos! ceea ce nu de puține ori pacientul înțelege că noua lui stare se numește «dependență socială», în județul Constanța intervine Clinica Grand de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală.

La Comitetul județean Constanța al P.C.R. Clinica Grand figurează printre obiectivele importante ale actualului cincinal; fiindcă ea presupune nu numai valorificarea celor mai ieftine materii prime ale teritoriului: apa, aerul, nămolul, ci și, între hotarele județului cel puțin, propulsarea spre cota reală a importanței ei a acelei ramuri a medicinei ce urmează direct procesul muncii, integrîndu-i-se.

*

La intrarea în Eforie Nord șoseaua își lăbărțează marginile într-o buclă, refugiu pentru autobuze, dincolo de care, în fundul unei curți, se înalță, alb, clădirea Clinicii Grand, în stilul obișnuit al vilelor litoralului. Aici lucrează, de puțini ani, împreună cu patru colaboratori apropiați, conf. dr. Laurian Șdic. Mindria acestor oameni harnici sînt pacienții. Pînă-ntr-atît încît ei, pacienții, au sîrșit prin a fi ei înșiși mindri de sine. Își dezvelesc picioarele ajunse inegale, mîinile rămase disproporționate în nemiscarea lor, coloanele vertebrale atacate de rahitism. Bucuria vieții ce se reînfiripă în ei le picură în priviri limpezimea pe care o are numai fascinația de a putea trăi la fel ca înainte, dorința de a putea trăi la fel ca înainte avînd aici forța unui ideal. Motivul este lesne de înțeles: toți sau aproape toți au venit cu diagnosticul oficial ori neoficial de recuperabili parțial.

Un șpan care a străpuns călcîiul lui Ahile: «Cînd am plecat din spital, tovarășu', am auzit plesnind ceva în mine, ceea ce însemna, după cum am putut afla după revenirea mea la spital, că un mușchi s-a atrofiat și că toată viața mea voi rămîne schiop; priviți pantofii mei: stîngul e cum l-am cumpărat din magazin!...»

O degerătură din timpul războiului: «N-am mai știut de ea pînă recent, cînd nu mai puteam ține în mîină nici măcar un ziar. Nimeni nu găsea bubă; nici eu nu-mi mai reaminteam de degerătura aceea. Dacă n-aș fi nimerit aici, nervul din palmă s-ar fi atrofiat și mîna ar fi început să se usuce...»

Trei zile fără întrerupere acordînd ajutor sinistraților: «După o lună nu m-am mai putut ridica; din spital am ieșit ameliorat, adică o jumătate de om: după o oră oboseam, acasă nu mă mai ridicam din pat...»

Chiți dintre cetățenii societății moderne nu duc după ei, uneori fără s-o știe, sechelele unor deformații sau accidente de producție ce fac din ei lucrători plafonați, pîrîni apatici și cetățeni parțiali? La Eforie Nord specialiștii se străduiesc să dezvolte și să acclimatizeze definitiv în țînt această ramură modernă a medicinei, recuperatoare integrală a forței de muncă.

— Tovarășe Laurian Șdic, sînteți directorul clinicii de la înființarea ei. Care au fost raționamentele instalării ei pe litoralul Mării Negre?

— Raționamentele le găsim în documentele de partid, în cuvîntările secretarului general: ideile privind necesitatea integrării învățămîntului cu cercetarea și producția. Aici există condiții ideale de tratament,

printre cele mai favorabile din Europa și din lume: climat, nămol, mare, lacul cu apă concentrată, Techirghiol, și, nu mai puțin importante: înțelegerea și sprijinul concret ale unor oameni entuziaști. Dacă sînteți de acord, le voi cerceta în ordine... — Vă rog.

— În ce privește învățămîntul avem sarcini de specializare a medicilor de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală. Practic, în acești doi ani de cînd existăm am avut șase serii de specialiști din toată țara.

— Deci există astfel de clinici și în alte orașe?

— Există. În București, în unele stațiuni de odihnă. Condițiile de aici sînt cele mai bune, unice, după cum v-am spus. Acesta este motivul pentru care dorim ca secția de aici să devină mecanicul-șef, cum se zice în industrie, al medicinei fizice. Începînd din acest an cursurile de perfecționare de trei ani se vor ține tot la noi, în care scop au venit, prin concurs, 15 medici din mai multe județe ale țării. În ultimul an am început și un curs de perfecționare cu 12 medici primari și specialiști în medicină fizică, dar și din disciplinele înrudite, ortopedia, de pildă. Tot în această perioadă am mai ținut un curs de perfecționare cu cadre medii; ceva asemănător mai existînd la București și Gura Ocnitei...

— Înțeleg că toate acestea presupun un volum de muncă serios, avînd în vedere și numărul mic al colaboratorilor dv. Totuși, integrarea de care vorbeați nu se realizează decît parțial, la nivelul cursurilor de perfecționare...

— Desigur, ideal ar fi ca și cursurile facultății de specialitate care în prezent funcționează la București să aibă loc tot la noi, la locul de producție, nu-i așa, dar acest lucru nu depinde de noi, oricum, este un obiectiv care se analizează.

— Cercetarea nu suferă din același motiv?

— Contează firește și numărul oamenilor care se ocupă de cercetare, dar nu în primul rînd. E de la sine înțeles că în condițiile cînd facultatea ar fi aici, alta ar fi zona de investigație. Deocamdată realizăm ce se poate realiza cu forțele locale, ceea ce nu e puțin. O simplă enumerare a temelor noastre de cercetare ar umple tot spațiul reportajului dv. Nu e cazul, cred. Ce era important am realizat: începutul. Cei patru colaboratori ai mei, toți foarte tineri, au devenit cercetători buni, atmosfera a fost creată și în interiorul ei munca noastră concretă, aceea de recuperare, decurge sincronizat, în plin aș putea spune. Tratamentul nostru este complex, nu plecăm niciodată de la locul vătămăat numai de la el, ne interesează funcționalitatea organismului în ansamblu, implicațiile multiple ale bolii, ereditatea, cauzele învăluite în trecutul de muncă al individului, celelalte boli de care suferă, urmările lor, cauza se află de foarte puține ori acolo unde este reclamată de către pacient, din acest motiv recuperarea bolnavului este totală; noi nu vindecăm, conform concepției medicinei generale, ci recuperăm individul din toate punctele de vedere în perspectiva muncii — pentru o viață completă și normală. Fără medicamente. Fără injecții... Prin mișcare și repaus, să nu idealizăm inutil însă ceea ce se înfiripă de doi ani aici, la Eforie Nord, nu aparține și nu vrem să aparțină de domeniul fantasticului, ci de necesitatea pură care ne-a dat naștere, și ea se numește noile nevoi ale omului societății socialiste multilaterale dezvoltate.

NICOLAE CRISTACHE ■

flacăra inteligența românească în acțiune

patru tehnicieni români, autori ai unei invenții privind captarea prafului, gazelor și fumului emanate de coșurile industriale, afirmă că lumea va avea ceruri curate ca apa izvoarelor, peluze primăvăratice, oameni care nu se mai tem de poluare

Pentru depoluarea spațiilor din jurul coșurilor de fabrici și din jurul coșurilor cupatoarelor rotative de clincher ale fabricilor de ciment în special, ca dispozitive recuperatoare ale pierderilor în atmosferă se folosesc cicloanele și filtrele mecanice sau electrice. Cicloanele reprezintă însă soluții tehnice depășite, care nu mai corespund exigențelor actuale. Posibilitățile lor de recuperare a pierderilor ce viciază atmosfera se situează sub 30 la sută. Filtrele mecanice s-au dovedit de asemenea nesatisfăcătoare, datorită manipulării greoaie, uzurii rapide care impune înlocuirea lor repetată, precum și randamentului redus.

Rămân, așadar, filtrele electrice. Dar și acestea, deși superioare cicloanelor și filtrelor mecanice în ce privește nivelul tehnic și randamentul, prezintă dezavantajul că separă din factorii poluanți numai praful. Nu îl rețin însă integral, și cu atât mai puțin se încadrează ca dispozitive antipoluante din moment ce nu elimină poluarea provenită din arderea gazelor sau a altor combustibili. Ce-i drept, se cunosc și instalații de epurare a gazelor, dar nici ele nu efectuează o depoluare totală a masei de gaze nocive ce trebuie evacuate în urma unor procese tehnologice și, în plus, au un grad restrâns de utilizare.

Costul unui electrofiltru este destul de ridicat, în medie între 8-10 milioane de lei. Amplasarea și construirea instalațiilor aferente mai înghite însă alte aproximativ 15 milioane, care alcătuiesc o adevărată uzină de întreținere.

Electrofiltrele prezintă, de asemenea, o anume nesiguranță în exploatare, prin defecțiunile tehnice ce se ivesc permanent, aproape în fiecare schimb. Pe de altă parte, aglomerarea prafului recuperat peste posibilitățile de depozitare obligă uneori fabricile de ciment să funcționeze fără electrofiltre. Și ar mai trebui menționat și pericolul gazelor neare, care trecând prin coș pot exploda la tensiunea înaltă la care lucrează un electrofiltru (în jur de 100 000 de volți). Aceeași tensiune înaltă pune și probleme deosebite de protecție a muncii oamenilor, și nu trebuie omis nici faptul că pentru lucrul cu o asemenea instalație se cere numai personal cu înaltă calificare.

Față de procedeele acestea, recunoscut și aplicat astăzi în toată lumea, soluția propusă de invenția românească «Procedeu și instalație pentru captarea prafului, gazelor și fumului, pentru recondiționarea aerului poluat» al cărei brevet a fost acordat la 25 martie 1975 sub numărul 58 203 și aparține metrologului Marin Șerbănescu și inginerilor Dumitru Pogaci, Mircea Vrînceanu și Anton Șerban, are în primul rând avantajul accesibilității ei, costul instalației imaginat de cei patru reprezentând aproximativ 25 la sută din acela al unui electrofiltru. Instalația este simplă, robustă și asigură durată în exploatare.

E adaptabilă la toate fabricile de ciment, de negru de fum, precum și la coșurile poluante ale termocentralelor, nepresupunând modificări la instalațiile tehnologice ale uzinelor deja construite.

Este realizabilă cu materiale indigene. Permite o funcționare sigură. Exclue avariile, stagnările.

Elimină coșurile înalte de cărămidă sau beton, fără a necesita o construcție nouă, întrucât procesul depoluării se poate exercita la sol.

Mărește viteza de ardere și productivitatea cuptorului, datorită vacuum-ului produs de agregatele hidroturbodinamice pe care le conține.

Exclue existența tensiunii înalte, deci evită exploziile datorate scăpărilor de gaze, indiferent de cantitatea acestora.

Permite recuperarea și revalorificarea materiei prime ce pleacă pe coș sub formă de pulbere (aproximativ 30 tone/24 ore la un singur cuptor, la Combinatul de lianți și azbociment-Fieni), prin readucerea ei în fluxul tehnologic sub formă de «șlam» (un fel de mlă), care în final înseamnă o cantitate importantă de ciment.

În sfârșit, având pus la punct un sistem de depoluare în trei trepte în cascadă hidromecanică, invenția permite realizarea desprăfuirii fizice și chimice prin captarea integrală a suspensiilor solide de particulele submicronice, excluzând pierderile de praf în atmosferă și recondiționând la parametrii optimi tot aerul viciat de gaze, fum, CO₂ și alți agenți dăunători.

În privința originalității procedeei propus de cei patru, ne vom mulțumi să cităm din Studiul comparativ care a stat la baza hotărârii O.S.I.M.-ului de a acorda brevetul de invenție: «Din materialul documentar cercetat s-a reținut brevetul S.U.A. nr. 3 290 867 clasa 55-258 din 1966 (...). Comparând soluția propusă de autori cu cea din brevetul S.U.A. se constată că ea este superioară, instalația conform cererii de brevet realizând în plus față de brevetul S.U.A. separarea și evacuarea integrală a șlamului, precum și tratarea șlamului aflat în decantor cu soluții adecvate pentru evitarea prizei acestuia». În continuare, studiul comparativ stabilește și subliniază elementele de noutate și progres tehnic ale invenției românești.

Desigur, instalația industrială nefiind realizată pînă acum, discuția noastră nu oferă decât cunoașterea în avangardă a acestei idei. De la autorii ei aflăm însă că și din acest punct de vedere, al aplicării, ideea s-a bucurat de toată înțelegerea cuvenită, «invenția fiind considerată ca realizabilă de către C.N.S.T.». După ce vor fi acordate fondurile necesare, pe cei patru îi va aștepta un alt timp de muncă și încordare, întrucât construirea primei instalații — la început pentru un singur cuptor, cel mai poluant, de la Fieni — va dura după estimările lor aproximativ nouă luni. Nu ne rămâne decât să fim alături de ei și, așa cum în povești binele învinge întotdeauna răul, să sperăm că povestea frumoasă a acestei idei — căpeia i-a fost recunoscută valabilitatea de principiu — se va sfârși cu ceruri senine și nu împotmolite în pulbere și praf, cu peluze primăvăratice și cu oameni care nu se mai tem de poluare.

DUMITRU ELIADE ■

scrisori acasă

Redacția noastră a primit, de sărbători, ca și în alți ani, numeroase scrisori, cele mai multe, firește, din țară, dar și multe din străinătate. În rubrica de față ne vom ocupa de câteva scrisori sosite de peste hotare și mai concret din Israel. Este vorba de scrisori ale unor foști cetățeni români care, pe o cale sau alta, și-au părăsit țara nașterii și vieții și au ales un alt loc unde să-și ducă mai departe existența. Conform legilor sale, statul român — model de consecvență în rezolvarea problemelor umanitare — le-a permis acestor cetățeni să meargă acolo unde i-a tras, pentru un moment, inima; după cum se va vedea mai jos din aceste scrisori prin acordarea vizei de plecare din România unor oameni, mulți din aceștia au ajuns în situații dramatice, uneori tragice.

«Eu și soțul meu, eu, Margareta și el, Moise L. nu mai putem. Cît eram în țară citeam revista dumneavoastră și tocmai de aceea vă și scriem. Că ne încredem că veți înțelege situația noastră. Aici sîntem supuși la tot felul de persecuții, că să trecem la religia lor, dar noi nu ne-am închipuit că venim aici pentru religie ci ne luasem și noi după ce auzeam că e viața mai ușoară și uite că vecinii noștri, în afară de o familie care ne înțelege și pe care o mai vizităm din cînd în cînd, ne zic că sîntem niște goi, dar nu în sensul că sîntem dezbrăcați, cu toate că bărbatul meu e cam dezbrăcat că nu-i e la nimeni milă de el, dar goi înseamnă aici pagini și e vai de sufletul nostru. Spuneți-le celor care ne-au dat voie să plecăm să ne dea voie să ne întorcem că țara noastră e țara unde ne e sufletul și aici deși se găsesc de toate noi sîntem primiți ca servitorii și nu mai putem, așa să le fie sufletul la toți dușmanii care ne-au îndemnat cum ne e nouă acum cînd parcă ne-au băgat la închisoare și nu ne înțelegem decît cu o familie și lor le e frică să vorbească cu noi». Cumplită sfișiere sufletească, teribilă singurătate! Și totuși e o singurătate în doi. Dar iată singurătatea strigătoare la cer: «Sînt văduvă din războiul din 1973 și sînt singură cu 3 copii în vîrstă de 5, 11, 13 ani în localitatea Mitzpe Ramon. Nu cunosc pe nimeni, parcă toată ziua e noapte. Oamenii n-ar fi rai dar autoritățile religioase vor să mă bage în religia mozaică și pe mine și pe copii și asta au aflat-o și vecinii, ne mănîncă sufletul. Ce să mă fac eu cu copilașii mei? Că sînt văduvă și nimeni nu se mi-lostivește de văduvia mea, se uită la mine cum s-ar uita la văduva unuia de a luptat împotriva lor...» Durerea se transformă din cînd în cînd în revoltă. În numeroase scrisori cei ce ne scriu vorbesc despre faptul

că și-au luat îndrăzneala de a ne scrie și ne atrag atenția că destui din cei care vor s-o facă n-o fac de rușine, alții din neîncredere și din teama, cum zice un tînăr pictor într-o scrisoare plină de un trist umor, «că n-o să rămînă nici în car, nici în căruță, nici în teleguță». «Ce să fac, ne scrie Dumitra I., am ajuns servitoare și am păcătuit și față de Dumnezeu și față de toți strămoșii mei români, că mi-am trecut copilul la religia mozaică numai ca să-mi schimb situația. Că uite, cazul lui Iacov care e tehnician chimist și el și nevastă-sa n-au serviciu pentru că sînt creștini sau a lui Gheorghe C. din Haifa... poți să și înnebunești că una auzi că e aici și alta vezi, oamenii le au pe ale lor, noi ca cîinii pe lîngă ei».

Altcineva ne scrie despre o vecină, Ileana Trachtemberg, care a fost forțată să-și schimbe numele în Lea Ben Isai iar pe fiul său să-l numească din Constantin Luca, așa cum îl numise cînd l-a născut, Rabin Ben Isai. Dar copiii Vioricăi Berca, plecată și ea tot cu iluzii din România în Israel, copii care nu sînt primiți la grădiniță pentru că sînt creștini? Dar deseori situații cînd unul din soți fiind evreu și celălalt român se ajunge la șantaje și la un dispreț fără nici o frînă, la un fel de strivire morală a acelei familii care nu are nici o vină decît că doi oameni s-au iubit și se iubesc? Dar locurile la facultăți despre care Rachela B. ne spune «sînt date dinainte și nici nu ne primesc la examene cu copiii, ne rid în nas și ne spun să muncim la gunoarie sau la familiile de evrei adevărați?»

Între atîtea scrisori frumoase de sărbători, iată, aceste triste fotografii ale sufletelor unor oameni care s-au grăbit spre un rai iluzoriu, părăsind România, despre care noi, românii și de toate naționalitățile care sîntem aici, știm că nu e un rai dar știm, în același timp, că oferă fără nici o excepție locuri de muncă, de viață și de credință tuturor cetățenilor săi, indiferent de naționalitate și că persecuția nu numai că nu e posibilă dar ea însăși e... persecutată de lege.

Cu emoție și — de ce să n-o spunem — cu întristare, am citit în aceste scrisori cuvîntul «acasă» care în nici una din ele nu înseamnă decît Acasă în România. În asemenea prilejuri ne dăm seama mai clar, mai concret, de sensul exact al umanismului nostru. Sperăm ca aceste cuvinte din tulburătoarele scrisori primite să fie subiect de meditație pentru orice om care are o cît de mică predispoziție la iluzii deșarte. În lumea contemporană iluziile costă mult. Ele se plătesc cu valuta cea mai forte — ireversibila noastră viață.

FLACĂRA ■

La cascada victoria și în anzi

Lucrurile nu s-au petrecut așa ușor, ca și cum ai bate din palme. Nu dintr-o dată au ajuns specialiștii de la Întreprinderea pentru foraje și lucrări geologice speciale să fie solicitați în țări străine pentru a executa acolo cele mai diverse operații. Înainte de a-și câștiga faima pe alte meridiane, ei au trebuit să-și câștige un prestigiu pe meleagurile noastre. Iar pentru asta au trecut mai întâi numeroși ani de muncă, pe drept cuvânt numită fără preget. Directorul întreprinderii, Iorgu Zahiu, îi socotește și zice că sînt vreo treizeci de ani de cînd colectivul (pe care îl conduce din 1957) se ocupă de cercetări geologice pe tot cuprinsul țării, de la nivelul mării pînă pe crestele munților, aventurîndu-se și pe mare, pînă la 130 kilometri de țarm. Fără nici o laudă exagerată se poate spune că industria extractivă a țării se bazează pe numeroase descoperiri ale I.F.L.G.S.-ului. Dacă s-ar face un inventar al lor, s-ar vedea că peste 300 din aceste descoperiri au intrat în circuitul industrial. De pildă, cărbunele din Oltenia, cuprul de la Moldova Nouă și se extrag în urma sondajelor efectuate de specialiștii întreprinderii. Tot datorită lor au fost descoperite izvoare termale și au apărut noi stațiuni balneoclimaterice.

De-abia după ce specialiștii de la I.F.L.G.S. au dobîndit acea experiență necesară abordării fără complexe a unei lucrări oricît de complicate, ei s-au încumetat să-și ofere ajutorul altor popoare, cu toată răspunderea și competența, potrivit convențiilor încheiate de statul nostru, confruntîndu-se nu o dată în condiții de concurență cu reprezentanții altor firme și izbucînd nu o dată să aibă câștig de cauză în această confruntare. Directorul Zahiu povestește cu cîtă grijă s-au selecționat cei care au plecat să muncească în străinătate.

S-au ales cadrele după foarte multe criterii. Nu numai buni specialiști dar și cu calitate de sportivi. Nu numai cunoscători ai unor limbi străine dar și descurcări în orice împrejurare. Să nu le fie rușine dacă ei, ditamai inginerii, trebuie la un moment dat să o facă și pe șoferii de camion, sau pe administratorii, sau să gătească hrană pentru tovarășii lor ca niște bucătari de meserie, sau să care utilaje în spinare, sau să știe să aprindă un foc pe timp de furtună. Mai pe scurt, să nu facă nazuri oriunde ar fi pus. Și să știe să se obișnuiască rapid cu condițiile de lucru speciale din Africa și din Peru și totodată să poată adapta cu promptitudine utilajele pentru ca acestea să lucreze la randamentul necesar. Compatrioții noștri, deși au trebuit să lucreze la presiuni scăzute (de 0,6 atmosfere în Peru) sau de umiditate și căldură excesivă în Zambia, au obținut pînă la urmă rezultatele scontate și cînd zic că toată lumea a fost mulțumită nu e numai așa, de florile mărunții, pentru a da o notă optimistă reportajului, ci pentru că așa a și fost cu adevărat. Mai ales că dotarea (în exclusivitate cu utilaje românești) a fost, după spusele directorului Zahiu, completă și complexă, ținînd cont că, de pildă, în Peru oamenii trebuiau să lucreze nu numai la 22 000 kilometri de casa lor din București, dar și în condiții de izolare, încît cîte-

odată se și întrebau în giurnă dacă nu sînt singurii oameni de pe planetă, cocoțați acolo, la 4 500 de metri, ca pe un acoperiș stîncos.

Cei aproape o sută de flăcăi, curn îi nurnește directorul lor cu dragoste, ca pe copiii săi, s-au comportat nu bine, ci admirabil, ca niște adevărați specialiști și, totodată, pentru că au avut uneori de înfruntat greutăți de neimaginat. De aceea e explicabilă simpatia de care s-au bucurat pe oriunde au trecut. Și nu e vorba numai de aprecierile elogiase din partea oficialităților, a presei, care au constatat acuratețea lucrărilor executate de românii, ci și de un alt fel de apreciere, din partea localnicilor, care și-au manifestat deseori prietenia față de ei. Asta s-a datorat atitudinii amicale a românilor, care, oriunde s-au dus, nu s-au dus arborînd înfățișarea unor atoateștiutori, inaccesibili și disprețuitori față de oamenii care aveau nevoie de ajutorul lor. Specialiștii de la I.F.L.G.S. s-au dus ca întotdeauna cu inima largă, ca la un prieten aflat în impas. Acolo, pe unde au trecut ei nu au păstrat cu orgoliu secretele meseriei lor, ci le-au împărtășit localnicilor. I-au învățat cum să lucreze, i-au școlarizat, au format șefi de echipe astfel încît mulți africani sau peruani au căpătat o meserie numai datorită hazardului care le-a scos în cale un român.

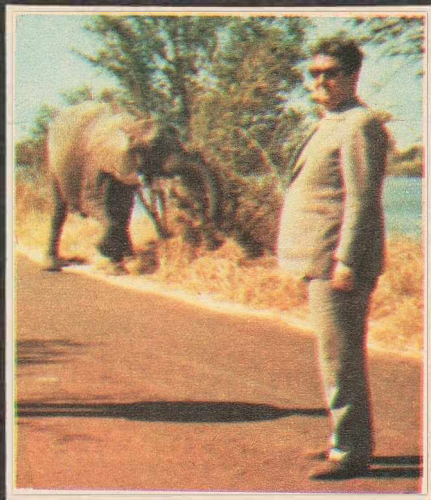
Am discutat cu doi dintre cei care au stat luni întregi în Zambia și Peru, muncind din zori și pînă noaptea, ascultînd cu dor buletinele de știri din patrie, așteptînd cu nerăbdare sosirea zliarelor din țară. Inginerul geolog Grigore Nechiti a plecat în 1971 în Zambia pentru a se ocupa de studiul condițiilor hidrogeologice a zăcămintelor de cupru de aici pentru care țara noastră primise licență de prospectare. Pentru un om născut pe Valea Someșului a fost destul de greu acclimatizarea cu o zonă în care din martie pînă în noiembrie nu cade nici o picătură de apă. A lucrat la mina Mocambo, unde se află, spre deosebire de zăcămintele de la noi, zăcămintele de cupru foarte umede. Pus în condiții de lucru neobișnuite, inginerului Nechiti nu i-a rămas altceva de făcut decît să se adapteze lor și să caute cele mai bune soluții pentru a învinge apa care se strecura în mină. Totodată, împreună cu tovarășii săi, a întocmit un studiu de evoluție a minei. În timpul acesta a devenit pentru a doua oară tată. Soția sa Magda, care l-a însoțit în Africa, și a lucrat la spitalul de la Lusaka, a dat naștere unei fetițe, Ana Maria.

Dar inginerii români din Zambia nu s-au mulțumit numai cu activitatea de minerit. Din 1973 au început bătălia pentru apă. 80% din suprafața Zambiei depinde de apele subterane. Apele din rîuri conțin un microb, bilharzia, care atacă rinichii, căile renale, creierul, și deci nu este potabilă. În condițiile unei concurențe care s-a manifestat vizibil, românii au fost preferați pentru calitatea muncii lor, pentru seriozitatea și omnia lor și guvernul zambian le-a încredințat sarcina de a descoperi surse de apă, acționînd potrivit planului oficialităților care prevede crearea pentru fiecare colectivitate de pe teritoriul țării lor a unei surse de apă în apropiere. Activitatea românilor pentru depista-

rea și apoi captarea izvoarelor subterane nu va fi uitată așa de ușor acolo. «Ar fi trebuit să-l vedeți pe localnicul — îmi spune inginerul Nechiti — cum se înghesuiau în jurul nostru cînd aflau că nu mai e mult pînă cînd din gaura forată va țîșni apă din adîncurile pămîntului. Cîte 300 de oameni se adunau în jurul nostru, se agitau, priveau electrizați, iar cînd țîșnea apa începeau să bată din palme, se îmbrățișau, cîntau. Nu știau curn să ne rmai mulțumească. Stiau că sînt salvați, că nu rmai trebuie să care apă cu uiciorul de la 5-10 kilometri depărtare. Ne aduceau daruri, ca serne de prietenie. Am primit o dată o brătară confecționată din coadă de elefant, care simboalizează înunitate și putere. Altă dată, o bucată de fier din copacul lîngă care a fost îngropat Livingstone. Am colindat Zambia în lung și în lat, de la cascada Victoria pînă la lacul Tanganica și de la granița cu Angola pînă în Tanzania. Cam 300 de foraje am executat. Am fost alături de maistrul de foraj Emil Fortuneanu, sondații Ion Iacob și Ilie Marcu, Tudor Guță, mecanicul Sirbu Scarlat și mulți alții. Dar nu e important numai ce am făcut noi acolo, ci și faptul că ne-am cunoscut mult mai bine decît atunci cînd ne întîlneam pe culoarele întreprinderii și ne stringeam mîinile în grabă.»

Inginerul de foraj Victor Mureșan este unul dintre cei care au participat la campania de lucrări din Peru. Mai precis, la explorarea zăcămintelor de cupru de la Antamina. S-au dus acolo sus, la 4 500 de metri altitudine, utilaje în greutate de 600 de tone. Transportul lor pe drumuri pline de noroi și cu diferențe de nivel ametoitoare de la o curbă la alta, și de 1 000 de metri, a fost o problemă. Iar apoi, adaptarea la lipsa de oxigen, care dă naștere la reacții neobișnuite în organism. Ficatul produce în condiții de presiune scăzută mai multe globule roșii și deci crește și cantitatea de sînge. Cam cu 0,5 litri.

În așteptarea șuvoiului de apă scos din adîncuri de specialiștii noștri.

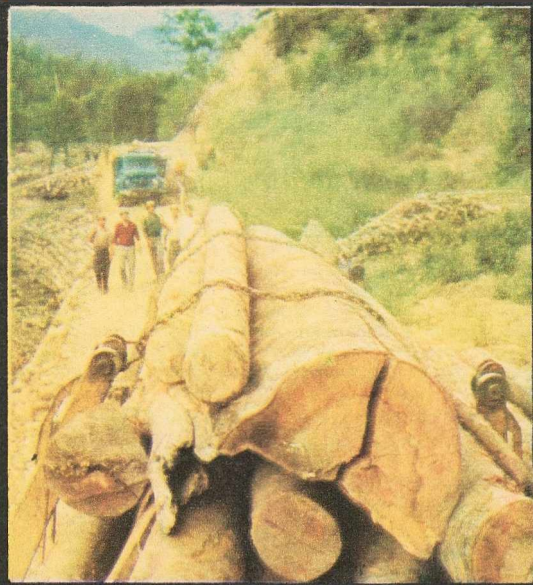
Directorul Iorgu Zahiu într-un cadru exotic.

În pustietatea aceea de pe munte singurul contact cu lumea era pentru ei radioul. Au găsit acolo un teren goi și au întemeiat o așezare. Aprovizionarea se făcea de la Lima, situată la 500 de kilometri de ei. Iar uneori drumurile deveneau impracticabile. Dar Petre Sarca, Nicolae Enășel, Ion Martinescu, Ernest Goia, Gheorghe Grădinaru, Gheorghe Vîlsan, Gheorghe Neagu, Constantin Stoica au înfruntat ca niște adevărați bărbați toate greutățile. În condițiile dificile de la înălțimea aceea ei au aplicat tehnologiile cele mai variate, destul de deosebite de la un sector la altul, obținînd performanțe în ceea ce privește viteza de foraj care a ajuns la 8 000 de metri/instalație lună. După executarea a 12 000 metri de foraj geologic, zăcămintul a fost conturat în parte, astfel încît se va începe exploatarea lui și se va continua totodată și explorarea sa.

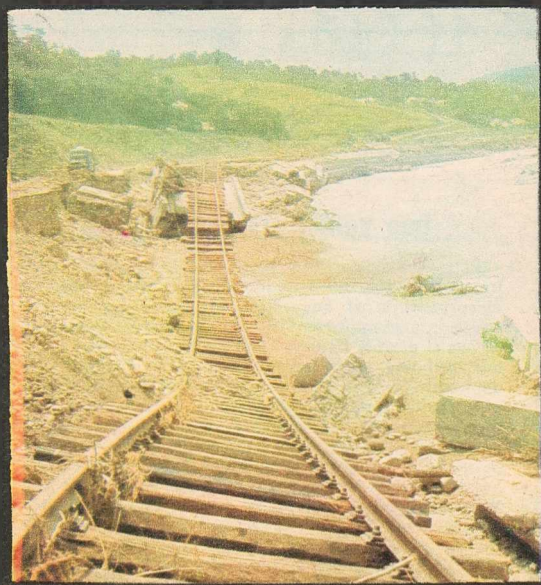
După cum se vede, am vorbit mai puțin despre peisajele ca de pe Lună întîlnite de românii la Antamina, cu stînci roșcate, cu un cer albastru fără nori, cu iacuri, precum și de cadrul feeric al Africii, unde specialiștii noștri au zărit deseori rinoceri, elefanți, hipopotarni, nisipuri încinseșii ierburii înalte de doi metri, plantații de portocali și de lămii. Toate acestea ar fi dat fără îndoială culoare reportajului meu, dar ar fi însemnat un neadevăr pentru oamenii despre care am scris. Am vorbit mai mult despre munca specialiștilor români aflați în Peru și Africa decît despre peisaje exotice, pentru că ei nu s-au dus acolo cu mîinile în buzunare, ca niște vilegiaturişti dornici să contemple ținuturi necunoscute, ci să aplice acolo tot ce au învățat în școlile pe unde au trecut, pe șantierele unde au lucrat. Nu s-au dus să se distreze, ci să muncească și să ajute. Și, trebuie s-o spunem cu toată convingerea, au făcut și una și alta din toată inima.

GEORGE ARION ■

la nehoiu,

oamenii au mai îmbătrânit cu șase luni,
dar au uitat de inundații.
viața și munca lor au mers înainte

Am revenit zilele trecute la Nehoiu, pe valea bolovănoasă a Buzăului, la șase luni după noaptea aceea de groază în care apele s-au năpustit nebune peste maluri, năpăstuind totul, case și oameni de-a valma. Peste comună strălucea un soare pe care localnicii îl numeau lunatec, fără ca eu să pricep prea bine de ce. Era chiar cald, vreme neobișnuită pentru perioada respectivă a anului, căciunile rămăseseră în cuiere sau în cufer, oamenii priveau la cer și rătăceau pe străzi, pe asfalt, vorbeau discuțiile firești ale sfârșitului de an, la ceas de amurg, poate de aici denumirea soarelui, păreau să fi uitat de noaptea aceea de groază.

Chiar așa să fie?, mi-am zis, să fi uitat nehoienii de cea mai lungă noapte din istoria comunei, cea de 2 spre 3 iulie 1975, când puhoiul Buzăului și al celor două Bîsca a distrus vreo șase sute de case, toată partea joasă a comunei, producând întreprinderii forestiere, principala unitate a locului, pagube de multe zeci de milioane? Nu, nehoienii n-au uitat noaptea aceea și nici n-ar fi fost firească s-o uite. Primarul Gheorghe Popescu, de fel din Gîrboiu, un sat al comunei, avea primul motiv să țină minte se afla pe celălalt mal al apei când casa în care a copilărit a făcut picioare și a luat-o la vale, prăvălită în puhoi. S-a uitat după ea, prelung, apoi și-a văzut de treburi, adică s-a întors la IMS-ul plin de copii, încercînd să găsească adăpost pentru ei, în întuneric și sub o ploaie nemiloasă. Dinsul pare să fi fost ultimul nehoian care a trecut peste podul cel mare, cu mașina și cu șase copii. Copiii aveau cinci-șase anișori, podul avea o sută douăzeci de tone de fier și beton, a trecut, apoi a simțit o bufnitură, mașina s-a sucit și podul a pornit-o către Buzău, parcă la plimbare. La fel de multe motive să nu uite avea și inginerul Nicolae Costache, directorul I.F.E.T.-ului, omul cu cea mai mare răspundere din comună. Sute de mii de tone de lemn s-au dus pe apa simbetei, zeci de garnituri de mobilă, depozite și instalații, pe care Buzăul le-a cărat departe, unele pînă la Suțești, lingă Amara, cale de vreo sută cincizeci de kilometri, de unde oamenii au strîns ultimii din cei douăzeci de mii de metri cubi de lemn recuperate. O săptămînă întreagă n-a lipit geană de geană, alergînd de colo pînă colo, cu salopeta murdară de noroi, ud pînă la piele, trebuind însă, în ciuda celei mai omenești dintre disperări, să găsească resurse pentru un zîmbet și pentru o încurajare, căci la Nehoiu, ca peste tot, dealtfel, unde apa a lovit pe la spate,

oamenii așteptau de la director primul semn de îmbărbătare. La fel de multe motive să-și aducă aminte aveau și Florica Fekete sau Ion Vlaicu, Nae Stelian sau Petre Naghi, Ion Neagu sau Ion Porumbiță, ale căror case au fost măturate de ape, pe locul lor nemairămînd decît prund și, ici-colo, însemnul vetrei la care, copiii fiind, coceau turte și plăcinte.

Pe toți oamenii aceștia i-am reîntîlnit zilele trecute sub soarele acela numit numai de ei, după o meteorologie mai degrabă locală, lunatec. Chiar dacă, la inundații, au întors o pagină importantă din viața lor și a comunei în care s-au născut și trăiesc, nehoienilor nu le place să vorbească despre zilele acelea de panică și înclăștare. Am mai îmbătrînit cu șase luni, mi-a spus inginerul Costache, dar de inundații am uitat. Viața și obligațiile ne-au făcut să uităm, chiar dacă firească ar fi fost altfel. Poate, îndrăznesc să gîndesc, nici n-ar fi fost firească să fie altfel, căci nici la Nehoiu, pe valea bolovănoasă a tumultosului Buzău, nici în alte părți ale țării unde inundațiile au izbit cu violență, viața n-a stat pe loc, încurajînd regrete și dolii. La Nehoiu, în ciuda condițiilor vitrege de după puhoi, într-o comună în care trenul a intrat abia la 15 august, viața și-a urmat cursul și oamenii, verificați în împrejurările dramatice de la începutul lui iulie, și-au reprimat dreptul la amintiri și necazuri, pornind la muncă.

Pentru a mă feri de excesul de cuvinte, am să scriu aici că, în ciuda imenselor pierderi, I.F.E.T.-ul și-a îndeplinit la ter-

men planul cincinal, fabrica de mobilă, condusă cu multă dăruire de foarte tînărul inginer Ioan Pop, încheindu-l la 10 septembrie și producînd pînă în prezent peste plan o mie de garnituri de mobilă, ceea ce vrea să însemne vreo trei milioane și jumătate de lei. Evident, îndeplinirea cu sfințenie a prevederilor de plan a fost dublată de o serie de griji, cele douăzeci de mii de ore de muncă patriotică prestate după inundații, cifră record care a propulsat Nehoiul între localitățile fruntașe ale țării, aducîndu-i o binemeritată diplomă de onoare, s-au materializat în refacerea școlilor de la Bîsca și Lunca Priporului, în repunerea în funcțiune a peste o sută de kilometri de drumuri auto forestiere, în întinderea a cinci poduri noi peste apa Buzăului și a Bîscei, muncă la care a înțeles să se angajeze, cu toate energiile și cu toate puterile, întreaga suflare a comunei. Încet-încet, pagubele au fost recuperate și oamenii au trecut la beneficii, izbutind să facă uitate ravagiile inundațiilor și lipsurile primelor zile, cînd plinea și apa veneau tocmai de la Buzău, transportate cu elicopterul.

Cînd am revenit la Nehoiu zilele trecute, grijile erau altele. Inimosul Nicolae Costache era preocupat de valorificarea superioară a fondului forestier, ținînd seama de noul program de măsuri ce limitează tăierea, căutînd cele mai bune soluții pentru producerea mai multor sortimente din aceeași masă

lemnă. De acum, mi-a spus, nu se mai pune problema exploatații trunchiurilor de copac, ci a folosirii la maximum a tuturor resurselor, ceea ce vrea să însemne, tradus în limbajul nepretențios al profanilor, că își vor găsi întrebuințare, în egală măsură, crenșile și chiar frunzele arborilor, pentru plăci aglomerate sau pentru mangalizarea în retorte de metal. Ioan Pop a înființat recent în cadrul fabricii de mobilă o secție de sculptură, pregătînd pentru export dormitoare și sufragerii în stil rococo, proiectate și gîndite de oamenii Nehoiului, trecute prin priceperea și virtuozitatea lui Ion Vlad, Ștefan Ștefu sau Nicolae Rădulescu, muncitori destoinici și serioși.

Nici primarul nu are griji mai puține. Omul care trebuia să plece în concediu pe 4 iulie, la Mangalia, cu bilete în regulă plătite prin O.J.T., dar care n-a văzut în 1975 marea decît din vederile trimise de prieteni, drămuiește cu răspundere fiecare apartament ce urmează a fi repartizat. S-au dat în folosință, de la inundații și pînă acum, o sută optzeci, toate destinate celor rămași fără acoperiș deasupra capului, ale căror nume le-am înfățișat mai devreme, alte optzeci sînt la cheie, în blocurile turn, cu zece etaje, cele mai înalte construcții, dacă nu greșesc, din mediul rural. Singura problemă care n-a fost încă rezolvată, în ciuda solidarității umane și a eforturilor, este cea a apei, care nu curge încă în casele oamenilor cu presiunea dorită, dar care va curge, mă asigură Gheorghe Popescu, chiar la începutul lui ianuarie, treburile la noua conductă, cea veche a fost smulșă de ape, fiind ca și gata.

Cum spuneam, am revenit zilele trecute la Nehoiu. A fost o ședere scurtă, dar plină de învățăminte. Comuna cea mai greu afectată de inundațiile din vară nu trădează cu nimic marea încercare. Au fost parcă unele revărsări, te fac oamenii să pricepi, dar pe la noi nu prea s-au simțit. La noi s-a simțit numai munca, ritmul ei constant, strădania depusă pentru interesul comunei, adică, la urma urmei, pentru interesul fiecăruia dintre noi. Abia coborît dintr-un parchet forestier, directorul Costache îmi spune doar atît: de cînd nu ne-am văzut, de șase luni, am mai albit ceva, dar am uitat de inundații. Parcă nici n-ar fi fost.

Nu mai insist. Înțeleg că pentru oamenii harnici și perseverenți ai Nehoiului a fost întoarsă o pagină de viață. Pentru noi, cei de departe, o pagină de eroism. Pentru ei, o pagină ca oricare alta. OVIDIU IOANIȚOIA ■

Gheorghe Popescu și Nicolae Costache, pe acoperișul unui bloc cu zece etaje, gata să fie dat în folosință. Oameni la înălțime, la propriu și la figurat.

Fotografii de GHEORGHE AMUZA ■

UN MIC TERITORIU PENTRU REVERIILE DE FIECARE ZI

sau retractare a realului, dar nici acceptarea unei oglindiri mimetice. Obsesia care pune în funcțiune delicatele mecanisme ale demersului creator nu este căutarea asemănării, ci promovarea unei atmosfere cromatice, care să definească, dacă se poate, integral locul, momentul, sentimentul, obiectul care intră în câmpul investigației. Reperle figurative, adevărate sau presupuse, vor veni să întrească cu mesajele lor înțelesul atmosferel. Așadar, ar fi zădărnice să căutăm pe ecranele lui Bartok fidelitatea lucrurilor, cu toate că privind, de exemplu, portretul în roșu (dintr-o mai veche expoziție), vedem cum chipul e definit, fără echivoc, prin desen. Dar îndată ce pictorul părăsește câmpurile feței, culorile vin să-și rostească prompt recitativale și să dea o altă valoare acestei mici istorii umane care este portretul. «Iașul zilelor noastre văzut din depărtare» s-ar putea numi o priveliște; și din nou aceeași stare ambiguă: câteva repere ale realului (liniile albe ale noilor construcții) se topesc într-o magmă formată din pulsații de culoare închipuind un teritoriu urban vast, tehnică a definirii realului pe care o întâlnim de altfel și în alte timpuri, dar nu în alte scopuri, în manierele impresioniste. Bartok, la fel ca și mulți artiști ai generației sale, crede în puterea nelimitată a culorilor de a revela prin ele însele o stare afectivă, crede în acea autonomie, reală sau presupusă, care motivează și deschide orizonturile abstracte. Și dacă în căutările sale se lasă sedus de magicele cosmosuri coloristice, prudent și infidel el își organizează de cele mai multe ori retragerile spre lumi mai cunoscute și mai sigure, populând imaginile cu semne localizatoare. Și astfel se nasc acei călărăși plutind prin cețurile culorilor, mesageri ai visului, ori ciudatele personaje născute în retortele închipuirii, care trec prin peisaje presupuse. E un mic teritoriu pe care pictorul l-a inventat pentru reveriile sale de fiecare zi.

CORNEL BOZBICI ■

Reproducere color de V. MĂNECAN

flacara civilizația ochiului

Poate nu atât reperele figurative ne vestesc că ne aflăm pe teritoriul lui Francisc Bartok, ci culoarea. Nu pentru că pictorul ieșan nu

și-ar popula spațiile cu semne care să fie tot atâtea trimiteri la o lume trăită, ci din simplul motiv că cheile care deschid sufletul acestei picturi trebuie să le căutăm mai întâi în desfășurările cromatice. Bartok a fost ucenicul maestrului Corneliu Baba și asta ar putea explica în mare măsură iubirea tainică pentru gamele rare sau pasiunea pentru

nuanțele prețioase. Astfel înzestrat cu neliniștile creatorului care nu se mulțumește cu primele orizonturi, ucenicul de altădată și-a asumat truda investigațiilor.

Nici prea departe de lume, nici prea aproape de ea. Aceasta ar fi, explicată în puține cuvinte, poziția pictorului, adică o stare de ambiguitate, care nu înseamnă fugă